

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Nekaj vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru za žeteli 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravljanje "Slovenskega Gospodarja" v Mariboru. — List se dopošilja do odgovoda. — Udej "Katera" dočasnega društva dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin., — Uredništvo: Koroska cesta štev. 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravljanje: Koroska cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije, — Za inserate se plačuje od enostopne petitvste 55 enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemata do srede zjutraj. — Za zaprte reklamacije se poštine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Darila pridnim agitatorjem.

Za pridne agitatorje, ki nam pridobijo do 31. jan. 1913 nove naročnike in nam tudi pošljejo oči celoletno naročnino, razpisujemo sledeče nagrade:

1. Za 5 novih, za celo leto plačanih naročnikov lep molitvenik v zlati obrezi.
2. Za 10 novih, za celo leto plačanih naročnikov fino vezan molitvenik.
3. Za 15 novih, za celo leto plačanih naročnikov lep križ ali pa lepo stensko podobo.
4. Za 20 novih, za celo leto plačanih naročnikov dragocen križ ali pa veliko stensko podobo.

Te nagrade bomo razposlali koncem februarja 1913.

Slovenski Gospodar stane za celo leto 4 K, za polletta 2 K za četrt leta 1 K.

Upravljanje.

Svetovni položaj.

V Londonu, prestolnem mestu velikega angleškega kraljestva, so se začela mirovna pogajanja med Turčijo in balkanskimi državami. Različni preroki vstajajo, ki nam podajajo svoja mnenja o izidu teh mirovnih pogajanj. V enem taboru so preroki, ki pravijo, da vse pogajajoče se države že težko pričakujejo miru in da je Turčija tudi v notranjem tako razdejana, da ima za desetletja dovoli dela za svojo notranjo prenovitev. Drug tabor pa prerokuje, da se bodo pogajanja čisto gotovo razbila, ker Turčija ne bo nikdar privolila, da odstopi nezavzetemu Drinopolju Bolgarom in Skašer Crnogorcem. Že sedaj se Turčija na tihem pripravlja za nadaljevanje vojske, ki jo bo zapričela z vso silo takoj, ko se razbijajo v Londonu mirovna pogajanja. Iz Male Azije prihajajo baje nepruhoma sveže, dobro opremljene turške vojaške čete ter se odpravljajo proti Cataldci. Tudi oskrbovanje z živili, ki se je dosedaj tako slabo in pomanjkljivo izvrševalo na turški strani, je baje sedaj že dobro pripravljeno in turškim četam ne bo več treba, da bi ostale po 4 dni brez živeža in gladoval.

Bolgarija, Srbija, Črna gora in Grčija bodo nastopale pri pogajanjih kot entita, to se pravi, skupno bodo zalitevale, kaj jim ima Turčija odstopiti, in šele potem si bodo delile od Turkov odstopljeno zemljo med seboj. O tem pa balkanske države še vedno trdovratno molčijo, ali so se glede medsebojne razdelitve že med seboj pred vojsko pogodile ali ne. Bržas ne, kajti saj same niso vedele, koliko turške zemlje si bodo z mečem pridobile. Tudi nesporazumlenja med Bolgari in Grki zaradi Soluna nam kažejo na to, da take pogodbe med seboj niso sklenile. Potem je gotovo, da bo prišlo pozneje med balkanskimi državami do nesporazumlenj. Toda nasprotniki Slovanov gotovo zastonj pričakujejo, da se bo do nesporazumlenja končala z vojsko med sedanjimi priatelji. Verjetno je, da se bodo glede nesporazumlenj brezpogojo podvrgli razsodbi kakega njim prijaznega vladarja, na primer ruskega carja.

O možeh, ki so prišli za svoje države se pogajat v London, gre glas, da imajo najmanj sposobne odposlance Turki. Njihovi možje so z londonskimi političnimi krogji in tamošnjimi razmerami popolnoma neznani in se bodo torej na tleh, ki so jim popolnoma tuja, težko kretali. Na čelu so zopet Bolgari, kar našemu slovaškemu ponosu seveda najbolj ugaja. Modrost in siguren nastop njihovih odposlancev se že sedaj splošno liali.

Tudi Grčija se udeležuje mirovnih pogajanih, čeprav ni podpisala premirja in še vojsko nadaljuje. Toda sedaj je njen vpliv v zvezi s slovaškimi državami mnogo večji, kakor če bi se morala pozneje sama pogajati s Turčijo, posebno še, ako v nadaljnji vojski ne bo tako srečna kot doseđaj. Iz bojnega točišča prihajajo namreč tudi neugodna poročila.

V političnem svetu se vedno bolj množijo poročila, da se bliža Bolgarija naši državi in da išče ž njo trdne politične zveze. Gotovo je, da so razmere med Bolgarijo in Avstro-Ogrsko že sedaj zelo prijateljske. Tega še žal ne moremo reči o našem razmerju do Srbije in Rusije. Čeprav je v začnjih dneh napetost popustila, vendar bi se slepili, ako bi si zatrjevali, da je to prijateljstvo. Toda mnenje, da ne bo vojske, postaja vedno bolj splošno.

O osebno dohodninskem davku in o „priznalnicah“ za njegovo odmero.

(Piše drž. in dež. posl. Fr. Pišek.)

I.

Davke plačevati je vedno neprijetno in mnogočas težavno. Vsak državljan, kateri ima male dohodke, naj bi plačal malo, kateri pa ima velike, naj bi plačal tudi primereno višji davek; to bodi načelo. Brez davka ne more nobena država obstati.

Davčne oblasti so večkrat drugega mnenja in se držijo načela: Derem tega, ki se mirno pusti, in šečim onega, ki vrišči in se brani.

Postavno in umestno je, da se za odmero osebne dohodnine uporablja katastralni čisti dohodek. Tisti znaša res na papirju menjata 500, 800 ali 1000 K, in davčna oblast navadno še več dohodkov sama pripiše ter se ne ozira na elementarno nezgođe, ujme in nesreča. Davčna oblast, ki razmreje tudi dobro pozna, si misli: Ce bo plačal, je prav, država denar potrebuje, in če se z natančno utemeljeno priznalnico brani, nima država nobene škode, in to tem manj, ker jih mnogo po nevednosti še plača kolek za rezurz. Jaz sem mnenja, da se od posestnikov, kateri itak davek od posesti ter razne velike doklade in hišno razrednino plačuje, ne more zahitevati, da bi plačeval vrhu tega še osebno-dohodninski davek. To je krivično, kajti uradnik plača pri ravno isti svoti samo osebno-dohodninski davek, in nobenih doklad.

Dobro se še spominjam, da se je leta 1896., ko se je vpeljala ta postava, javno pisalo, da ne bo zadel ta davek posestnikov, ki se bavijo samo s kmetijoto, ker nobeden kmet nima 600 gld. čistega dohodka. Zadnja leta se pa slišijo od mnogih kmetov hude pričo, da se jim nalaga osebno-dohodninski davek. Krivično je, da se proti kapitalistom in industrijalcem zdake ne postopa tako strogo, kakor proti kmetom. Kmet mora za vsak prostor, v katerem stanejo drenžina in delavci, plačati hišno-razredni davek. Od 15 tisoč tovarniških poslopij v Avstriji se pa niti 1 vinar hišno-razrednega davka ne plača. Ce ima kmet dobro letino ali kak izvajnredni dohodek, se mu davek zviša, če pa je po ujmi poškodovan, se mu za tisto leto ne odpishe. Občutne stroške povzročajo davčne oblasti strankam, ker jih kličejo v urad, kjer se jim dokazuje na njih veliko začudenje, da imajo dohodke, o katerih se jim še niti ne sanja. Ljudje na deželi, ki imajo še pogum in vstrajnost, da se s trdim delom mučijo in si v sedanjih težavnih razmerah kaj pridelajo ter skrbijo za živež, bi se moralni od vseh strani države podpirati, nikar pa z neopravičenimi davki mučiti. Davčne oblasti ne pomislijo, da mora kmet visoke, neposredne davke pri nakupu tovarniškega blaga plačevati, ker so vsled kartelov vsi pridelki, katere mora kmet kupovati, silno podraženi. Ogrski žid narekuje kmetu žitno ceno, dunajski žid mu nastavlja cene živini, socialni demokratje pa dolžijo kmeta, da je oderuh in vse draginje krije samo on. Dolžnostvlade bi bila, da ne bi preobložila kmečkega stanu, kajti če pade on, padla boda tudi država. Imamo opravičene vzroke, se proti davčnim oblastim pritoževati in se braniti napram preludem brezmenu osebno-dohodninskega davka.

Poslanci S. K. Z. zahtevamo pravično davčno preosnovo, po kateri se morata kmečki in obrtni stan razbremeniti, velekapitalisti pa pravično občudovati. Ker zadnja leta davčne oblasti vedno luje pritiskajo z osebno dohodnino, nameravam v priči in obrambo naših kmečkih posestnikov izpregovoriti o najvažnejših postavnih določilih in v lahko umljivih oblikah podati nekaj navodil, kako se naj ravnajo posestnikom in kako naj izpolnjujejo „priznalnice“, katere bodo tekom meseca januarja dobili od davčne oblasti za odmero osebno-dohodninskega davka. To navodilo naj služi našemu kmetu v olajšavo in pouk, da si lahko vsak sam izpolni priznalnico, ki je in mora biti postavna podlaga za odmero osebno-dohodninskega davka. Na podlagi izpolnjene priznalnice more naš kmet doseči, da se mu osebno-dohodninski davek ne predpiše, oziroma se mu zbrise ali pa primerno zniža.

(Dalje prihodnji.)

Dogodki na Balkanu.

Grško-turški boji.

Kakor znano, Grki niso hoteli podpisati premirja s Turki. Hoteli so še poprej zasesti več važnejših

mest v Epiru, pred vsem pa so gojili Grki želje, dobiti mesto Janino v svoje roke. V Janini se nahajajo ostanki zahodne turške armade, ki je bila pod poveljstvom Zekki-paše. Dne 12. decembra je začela cela grška epiška armada napadati Janino. Grki so zasedli z bajonetnim naskokom turške postojanke pri Bizancu pred Janino. Boj je vodil osebno general Sa-puncakis. Cete so zavzeme griče Aetorahon. Turki so pustili na bojišču 8 topov.

Turška poročila pa grškim popolnom nasprotujejo. Turki namreč poročajo, da so bili po 3dnevni bitki pred Janino Grki poraženi in so se morali umakniti.

Dne 14. t. m. so zasedle grške čete mesto Scala Paramphia v Epiru. Boj, ki je bil zelo ljut, je trajal cel dan. Turki so imeli velike izgube. Scala Paramphia je zelo važna postojanka med okrajema Janino in Zaimurio.

Turško-albanske prostovoljne čete so uničile 30 grških vasi v Epiru ter pomorile tamošnje prebivalce.

Dne 14. decembra so se spoprijeli tudi Grki in Turki na morju pred Dardanelami. Grški torpedni rušilec „Sfendoni“ je streljal na turško križarico „Međuschidie“, katera je hotela napasti grške ladje. Ko je zapazila „Međuschidie“ še 6 drugih grških ladij, je odplula v Dardanele. Tudi grške ladje so odplule. — V ponedeljek, dne 16. decembra, se je zopet vršil nek spopad med grškimi in turškimi ladji.

Pred Skadrom.

Iz Kotora se poroča, da se boji pri Skadru nadaljujejo. Turški poveljnik v Skadru namreč noče verjeti, da bi se bilo sklenilo premirje ter dan za dnevom napada črnogorske postojanke pred mestom. Počasni črnogorski armade baje ni ugođen. O skorajnjem padcu Skadra ni govora. Mraz, pomanjkanje vojnih potrebišč in ter težavno dovažanje živeža so baje odločnost oblegovalne armade precej zmanjšale.

Vključ vsem neprilikam pa se Črnogorci zopet živahnno pripravljajo na napad na Skader. Ko so dne 13. t. m. začeli Turki s Taraboša obstreljevati črnogorske postojanke, so Črnogorci krepko odgovarjali s svojimi topovi. Turški topovi so morali umolkniti.

Zgodovinski sestanek.

Zadnjici smo poročali o enem izmed onih sestankov, ki so jih imeli pri Cataldci Bolgari in turški poobrašenci. Danes poročamo o zadnjem sestanku, ki je vsled tega zgodovinskega važnosti, ker se je na njem sklenilo premirje ter podpisala pogodba. Glavni list hrvaške stranke prava: „Hrvatska“, popisuje ta sestanek tako-le:

„Dne 3. grudna ob 4. uri 30 minut popoldne sta se sestala dva vlaka na mostu Karasu. Eden je privabil od Cataldce, drugi pa od carigradske strani. V prvem so bili odpostlanci zavezniških držav, v drugem pa zastopniki Turčije. Iz prvega izstopilo Danev, Savov, Fičev, poobrašenci Srbije, Črne gore in Bolgarske, ter grški poslanik v Sofiji, Panas. Za njimi so izstopili častniki. V tej tišini se je začelo turško povelje in turški vojaki so izkazali došlim vojaško čast. Bolgari in Grki so odgovorili z vojaškim pozdravom. Rešid-paša, Nazim-paša in zapovednik glavne turške armade, so čakali izven voza svojega vlaka na drugem kraju mostu.

Točno ob 5. uri so se poobrašenci zaprli v poseben oddelok turškega vlaka na koncu mostu. Malo časa za tem izstopi grški poslanik, v licu razvnet, globoko ganjen, ne izpregovori niti besedice, za njim pa pride grški vojni ataše (prideljenec); oba sta se vrnila v železniški voz, s katerim sta se pripeljala. Kaj se je neki dogodilo? Grška se je odtegnila od pogačanj.

Turški in bolgarski častniki, ki so bili v spremstvu zastopnikov, a so sedeli v železničnem oddelku, blizu onega, v katerem so se nahajali zastopniki, so videli, da je star grški diplomat odhajal, on, ki je storil toliko za balkansko zvezo, so obmolkili za nekaj časa, kakor da so razumeli veliki pomen njegovega odhoda. Uvideli so, da se ustvarja nov položaj in da se še ne bo nehalo krovprelitje.

Celi 2% ure so se pogovarjali turški in bolgarski zastopniki samo o enem vprašanju, namreč o Drinopolju. Trebalo je, da Turki pristanejo na najtežji bolgarski pogoj, da dovolijo bolgarskim vlakom prevoz mimo Drinopolja, najsi bodo otvorjeni s čimurkoli. S to zahtovo je postal Drinopolje izgubljeno.

Posadka se sicer ni predala, a Bolgari so dobili, kar so hoteli, namreč zeleniško zvezo Sofije s Čataldčo. Umljivo je, da so se Turki z vsemi silami upirali tem zahtevam zmagovalcev. Izmišljali so si razne posredne poti, da bi ublažili ostrino te zahteve, ali zaman. Od tega je bila odvisna vojska ali mir. Bolgarom se je šlo za to, da dobjijo zanesljivo jamstvo, da pride do miru, in to jamstvo je bilo v tem, da jim dovoli Turška svobodno vožnjo kakorškoli vlakov mimo Drinopolja. Med tem, ko so se oni pogajali, ko so se mučili okoli besedila mirovnih pogojev, se je slišalo od daleč, od drinopolske strani, gromenje topov. Ravno tedaj se je bila odločilna bitka okrog te trdnjave, katero so pričeli Bolgari v nadi, da osvojijo mesto še poprej, nego se sklene premirje. To gromenje je bilo grozovito spremstvo onega prizora, ki se je odigral v vagonu na mostu Karasu.

Turki so izprevideli, da če s svoje strani popustijo, kaže to, opustiti vsako nado, zopet uspešno započeti vojskovanje. Nazim-paša je dolgo in dolgo molčal, ker je to vse uvidel. Naenkrat vstane, pa reče Danetu: „Pa naj vam bo tudi to. Toča čakajte 10 dni s svojimi vlaki, namreč do onega dneva, ko se sestanejo odpolanci za mir v Londonu“. Danet, ki je sedel Nazim-paši nasproti, vstane, mu ponudi roko in reče: „Dobro, dovršeno, sporazumljeni smo“.

Bila je ravno 7. ura in 20 minut. Vsi udeleženci, ganjeni vsled teh besed, vstanejo. Duševna napest je bila predolga in prevelika. Ti državní vojskodvodje so čutili veliko odgovornost, ki je ležala na njih za bodočnost balkanskih narodov. V njihovih utrujenih dušah je nastal odpor ter se jih je polastila ginenost. Ko je padla poslednja zavira med njimi, zapustila jih je prejšnja hladnost, pozabili so na dotedanje neprijateljstvo, padli so drug drugemu v naročje in so se poljubili. Savov, osorni bolgarski poveljnik, molče objame turškega tovariša Nazim-paša. Za nekaj časa pozabijo vsi na radost zmag kakor tudi na žalost porazov. Tako za tem pokliče Fičev kraljevega zasebnega tajnika Čapračikova, ki je bil tudi za tajnika pooblaščencem, ter ga pozove, naj takoj sestavi 4 izvode pogodbe o premirju.

Vest o premirju se je nagloma raznesla v vaku med one, ki so bili v spremstvu pooblaščencev. Odprejo 2 steklenici šampanjca. Nazim-paša, bled, a poln dostojanstva, stopi med vrata oddelka, držeč v roki čašo šampanjca, obrne se proti bolgarskim častnikom in pravi: „Gospodje, jaz pijem na zdravje hrabre bolgarske vojske“. Roka se mu je nalahko tresla, ko je nesel čašo proti ustom.

„Na zdravje hrabre otomanske (turške) vojske“ odvrnejo bolgarski častniki ter stopijo iz svojega oddelka med pooblaščence, da ž njimi skupno dele veselje. Čez nekaj časa se častniki zopet povrnejo v svoj oddelek, a Turkov se je polastila neka žalost. Hoteli so se pokazali gostoljubne, a se je videlo na njih licih, da jih nekaj tišči na duši. Točno ob 8. uri je bil podpisani uradni spis o premirju. Nato se oboji pooblaščenci pozdravijo, Bolgari se vrnejo v svoj vagon in krejeno proti zapadu, spremila pa jih gromenje topov od drinopolske strani.

Bolgarska carica streže ranjencem.

Bolgarska carica Eleonora je zelo blagega srca. Ko je za časa balkanske vojske primanjkovalo strežnic za ranjence, katerih je vsak dan na stotine dohajalo v bolnišnice, se je tudi carica posvetila postrežbi ranjenim vojakom. Carica je obiskala skoro vsak bolnišnico v Sofiji, kakor v ostalih mestih. Kot postrežnica pa se pokaže tudi na postajah, ko pripelejo vlaki ranjene vojake. Kot prava mati skrbi za uboge ranjence, nadzoruje postrežbo in določa, kar se ima storiti. S prijazno besedo tolaži ranjence, da, celo, prevezuje sama težko ranjene vojake. Pri obvezovanju ranjencev je zelo razumna. Poroča se, da je v zadnjem rusko-japonski vojski dalje časa izvrševala to samaritansko delo krščanskega usmiljenja. Za čas balkanske vojne je skoro ni bilo spoznati za carico; oblečena je bila navadno kot usmiljena sestra z rudenim križem na prsih ali na roki. Pred nekaj dnevi se je pripeljala v Svilen-grad (Mustafa-paša). Takoj so jo moralni prepeljati v bolnišnico, kjer so ravnokar nesli ranjenega vojaka na nosilih v bolniško sobo.

„Kaj ti je, fante?“ ga vpraša carica. — „Ranjen sem s kroglo v ramo, sestra, da mi čašico vode“, odgovori vojak. — „Da, jaz sem sestra... carica. Ali imaš rodbino, imaš otroke?“ — Obraz ranjenega vojaka se zažari veselja in ganjenosti. „Zdravstvuj, carica! ... Jaz imam 2 sina; oba sta vojaka pri Corlu. Eden je še zdaj živ, a drugi, ne vem, kje je. — Dovoli, carica, da Ti poljubim roko!“

Omenimo, da je tikanje pri Bolgarih splošno navadno. Sin tiče očeta in mater, učenec tiče učitelja, vojak svojega bližnjega načelnika itd. To je stara slovanska navada.

„Leži, mili moj, leži, naj te rajše jaz poljubim“, odgovori carica in se skloni nad nosila. — Nobene razlike ni pri taki priliki med carico in ranjenim vojakom, pri prostim kmetom. Vojak se je od veselja razjokal, a solze mu je brisala carica.

Turške grozovitosti.

Iz Sofije poročajo iz prve polovice meseca novembra: Vlaki vozijo dan za dnevom ranjence iz bojnega polja. Dne 4. novembra je pripeljal vlak ranjence izpod Drinopolja. Ko so že vse ranjence spravili iz vozov, ostala sta le še 2 v vagonu; bila sta 1 v nogu ustreljen Bolgar in 1 v hrbet zalet Turek. Ko je poslednji videl, da ni nobenega blizu, je porabil to priliko ter je kot satan potegnil svoj nož izza pasa ter

je po bliskovito vrezal Bolgara čez obe očesi, da jerevež takoj oslepel!

Vojaki, ki so stali po noči na straži in so bili od Turkov vjeti, so se navadno sami ustrelili, da bi se odtegnili mukam, katere so jim pripravljali Turki. Tako so nekoga gardista (vojaka kraljeve straže) do glave zasuli v pesek, ga močno zaphali, a potem so mu Turki odrezali še nos in ušesa, in celo noč je nesrečne vpil zastonj na pomoč. Nekega drugega gardista so posadili na neosedlanega konja, in sicer z zvezanimi rokami. Ko je padel raz konja, katerega so poprej s tepenjem popolnoma zdrevili, so privezali vojaka konju na rep in med roganjem drinopolskega prebivalstva so ga tako vlačili po ulicah, da je izdahnil. Bolgare, ki so turški počitniki in so vključenim odkupljenju moralni v vojsko, postavljajo Turkov v prvo bojno vrsto, da bi jih lastni rojaki ustrelili. Prvotno se je to še posrečilo; pozneje pa so streljali raje v zrak, da so jih Bolgari spoznali. Vojaka s Turki je tem groznejša, ker ti ne upoštevajo nobenih vojnih določil in bolj živinsko postopajo kot najbolj divji paganski narodi. Vsak dan se pomori na stotine žena in otrok ali pa se jih do smrti pretepe, trpinči se vjetre bolgarske vojake in oficirje, in vojaki, ki so bili pred nekaj tedni še doma, so morali prestat slične muke, kot nekdaj kristjani v Rimu. In kako dobro se godi turškim vjetnikom v Sofiji, namreč ranjencem! Ti ležijo na dobrih posteljah, Bolgari jim strežejo v bolnišnicah, med tem ko novodošli bolgarski ranjenci ne najdejo prostora in morajo ležati na slam.

Naravnost grozni prizori se dogajajo v bolgarskih bolnišnicah. Neki bolgarski ranocelnik je našel svojega sina v bolnišnici. Živega sicer, a v kakšnem položaju! Z odrezanim nosom, samo eno uho, z izvrtnimi očmi in razparanim trebuhom! Nekega vojaka so prinesli v bolnišnico z odrezanim ušesom. Pripravoval je, da je postal na bojnem polju, ležeč poleg težko ranjenega Turčina, in se je delal mrtvega. A to mu ni nič pomagalo. Turek se je stokaje splazil do njega in mu je s porabo začnjih moči odrezal uho. Bolgar niti mišice ni zgani, v upanju, da bo Turčin misil, da je mrtev. Toda Turek je začel praskati z nohti po očeh Bolgara. Ta je začel vptiti na vse pretege in k sreči ga je slišal nekdo, ki ga je rešil iz krempljev te umirajoče počasti. In vendar! Ali ta izraz ni nepravičen? Ali more ubogi, do smrti trpinčeni, lajkoti trpeči in zmrzujoči Turek kaj za to, da zahteva njegovo praznoverje take reči? Ne! Ampak Evropa je kriva, da je pustila mohamedansko krivo verou tako dolgo v svojem ozemlju.

Mirovna pogajanja v Londonu.

V pondeljek, idne 16. decembra ob 12. uri o pooldne, je bilo slovesno otvorenje mirovno pogajanje balkanskih zveznih držav s Turčijo. Palača St. James, v kateri se vrši pogajanja, je bila zastražena. Prvi je vstopil v palačo angleški zunanji minister Grey, 20 minut pozneje so došli tajniki, potem pa pooblaščenci sami, kateri so se pripeljali v samodržih. Prvi so bili Turki, potem Srbi, za njimi so se pripeljali Crnogorci in Bolgari, nazačnje pa Grki. Otvoreni pogajanj ni vzbudila posebne pozornosti. Okrog 100 časnikarjev, fotografov in radovednežev se je zbral pred St. James-palačo. Izbrane so bile stroge varnostne odredbe, da ne bi kdo nepoklican prišel v palačo. — Ko je bilo zborovanje otvorjeno, je povzel minister Grey besedo, pozdravil došle zastopnike v francoskem jeziku imenom angleškega kralja in vladu, povdral veliki pomen sedanjih pogajanj ter želel vsem skupaj skorajnjega in ugodenega uspeha. Po govoru so se predsedniki odpolanci posameznih držav zahvalili angleškemu državniku. Minister Grey je nato sprejel častno predsedništvo pogajanj. Seja se je ob 1/3. uri popoldne zaključila. Druga seja se je začela v torki ob 11. uri dopoldne. Sejam bodo predsedovali zastopniki posameznih držav, in sicer se bodo vrstili po abecednem redu imen zastopanih držav.

Kakor poročajo listi, so stavili zastopniki Bolgarske, Črne gore, Srbije in Grške sledeče zahteve:

1. Turčija odstopi zavezniškom (balkanskim zveznim državam) Makedonijo in Epir;
2. Turčija izroči zavezniškom Drinopolje, Skader in Janino z vso tem trdnjavom spadajočo okolico;
3. Turčija odstopi Trakijo do črte Midia-Enos (od Črnega do Marmarskega morja), z Lile Burgasom in Lozenogradom (Kirklise) vred;
4. Turčija izroči zavezniškom Kreto in Egejske otroke;
5. Turčija dovoli za Srednjo Albanijo lastno upravo (avtonomijo) pod mohamedanskim oblastnikom (guvernerjem), ki bo pa neodvisen od Turčije, in 6. Turčija pričasti, da se pripeljati severni del Albanije Srbiji, južni pa Grški.

Poleg teli pogojev bodo zvezne države gotovo še zahtevale od Turčije tudi veliko vojno odškodnino.

Resnica o konzulu Prohaski.

Krepko so dobili po ustih tisti nemški hujščiči, ki so neprestano ščuvati po nemških časniki proti Srbiji, češ, da je v osebi konzula Prohaska naša državo smrtno razčitala. Izmisli so si ti veliki nemški „patriot“ cele krvave povesti o činih proti avstrijskemu konzulu, katere se navadno berejo o Indijancih. Pisalo in govorilo se je o njegovem umoru, o zaporu, o mučenju, o onečaščenju in o drugih takih rečeh, običajnih pri Indijancih, ki vjetniku nazadnje

odrežejo z glave skalp, to je kožo z lasmi vred. Tako je še ravno manjkal, da niso naravnost poročali ime tistega srbskega generala, ki je Prohaskin skalp vtaknil za pas. In kaj se je v resnici zgodi s Prohasko? C. kr. zunanje ministrstvo je poslalo konzula Edla v Prizren, kjer je avstrijski konzul Prohaska stanoval, da uradno preišče celo zadevo med Srbij in Prohasko. In sedaj je c. kr. ministrstvo zvezne države zunanje in zadevo na podlagi Edlove preiskave izdal uradno poročilo, v katerem potrdi, da je popolnoma resnica načinjena, da bi bili Srbi avstrijskega konzula zaprli ali obdržali v zaporu ali celo grdo z njim ravnali. Sicer si je dovolilo srbsko vojaštvo nekaj mednarodno-pravilnih nepravilnosti proti Prohaski in celenu konzularnemu osobju, toda naše ministrstvo pričakuje primerne začasne ukrepe od srbske vlade, ki je pooblaščenca načega ministrstva, konzula Edla, pri izvršitvi njegove naloge blagohotno podpirala. Tako je torej naše zunanje ministrstvo z uradnim poročilom zamašilo usta tistem brezstidnim hujščcem, ki so si po nemških listih izmisli cele krvave „istorije“ o konzulu Prohaski in tako hudobno hujškali proti Srbiji in sploh proti Jugoslovom. Bili smo priča, kako se sme po nemških in nemškutarskih listih nesramno lagati in nemoteno hujškati proti jugoslovanskemu narodu, ki ima tudi v naši monarhiji na tisoči svojih rojakov po krv. Kako daleč je šla ta nemškutarska predravnost, se vidi iz tega, da je smel ptujski „Stajerc“ in ž njim nemško-liberalni listi, nekaznjeno objaviti gorostasno, nesramno laž, da slovenski duhovniki s prižnico pridigajo, da se v slučaju vojske s Srbi ne sme streljati na Srbe. Trpke besede nam silijo v petro o javnih razmerah v naši ljubi Avstriji. Pa ne maramo jih zapisati, ker bi se lahko takto tolmačile, kakor da bi hoteli braniti domovinski čut in patriotsko zvestobo našega slovenskega ljudstva. V tako obrazmo izpregovoriti le besedo, bi ponemilo žaliti naše pošteno in vse krivice voljno trpeče ljudstvo. Zato pa tudi brez vsake škodoželjnosti poročamo, da so nesramni hujščki v nemških in nemškutarskih listih krepko dobili od načega zunanjega ministrstva po svojih lažnjivih ustih.

Politični ogled.

— Dne 12. decembra: Vlada grozi, da bo začaključila državni zbor, ako se ne sprejme novopredloženi vojni zakon. Položaj je nejasen. — V pondeljek se bo pričela v Budimpešti glavna obravnava proti poslancu Kovaču, ki je svoječasno v ogrski zbornicu streljal na predsednika Tiso. — Na Švicarskem so izvolili novega predsednika ljudovladi. Novi mož se imenuje E. Müller. — V Monakovem je umrl bavarski princ-vladar Luitpold. Star je bil 91 let.

— Dne 13. decembra: Češki radikalci nadaljujejo obstrukcijo proti predlogu glede vojaških dajatev. Listi pišejo, da bo poslala vlada poslance domov in uvedla paragraf 14. — Danes so se pripeljali že večinoma vsi mirovni pooblaščenci balkanskih držav v Londonu. V Londonu bivajoči balkanski Slovani pooblaščence burno pozdravili. — Konzul Edl, katerega je poslala naša vlada v Srbijo, da preišče zadevo konzula Prohaska, se je vrnil na Dunaj. Edl je izjavil, da so mu srbske oblasti še pri preiskavi povsod ljubeznivo na roko. Poročilo o uspehu preiskevave se izda pozneje.

— Dne 14. decembra: Državni zbor je sprejel danes postavo glede dobave vojaških konj neizpremenjeno. V proračunskega odsek, kateri razpravlja o začasnom proračunu, je govoril hrvaški poslanec Dulibič več ur. Jugoslovanski poslanci delajo na to, da bi javnost z dolgimi govorili opozorili na krivice, ki se gode nam Jugoslovom. — Ogrski državni zbor je sprejel postavo o vojaških dajatvah. — Na Bavarskem je nastopil vladar princ Ludovik, sin umrlega vladarja; novi vladar je rojen leta 1845.

— Dne 15. decembra: Ker češki radikalci ne odnehajo od obstrukcije proti postavnemu predlogu o vojaških dajatvah, je baje vlada pripravljena, zaključiti državni zbor. — Na Ogrskem se širi stranka, katera hoče odpraviti cesarsko oblast in vpeljati ljudovlado, kar postavlja Madžare v čudno luč. V Hodmezö-Basarhely pa je priredila danes ogrska domoljubna stranka velik shod proti pristašem ljudovlade. — Na Češkem so priredili češki radikalci danes mnogo shodov proti vojaškim predlogom. — Predsednik bolgarskega državnega zborja je obiskal francoske politike v Pariz. Pogovarjal se je z njimi o mirovnih pogajanjih v Londonu.

— Dne 16. decembra: Cesar se je izjavil danes napram predsedstvu kontrolne komisije za drž. dolgove, da je zunanjji položaj ugoden in da je napostenj jela popuščati. Radi te cesarjeve izjave je upanje, da ne bo prišlo do vojske. — V proračunskega odsek državnega zborja so Jugoslovanski poslanci nadaljevali obstrukcijo. Poslane Gostinčar je pričel govoriti ob 6. uri zvečer in je govoril čez polnoč. — Srbija je odpoklicala z Dunaja poslanika Simiča. Simiča je cesar pri slovesu zelo prijazno sprejel. — Danes opoldne so se začela v Jamestpalaci mirovna pogajanja.

— Dne 17. decembra: Cesar se je danes nasproti dvema poslancema izjavil, da se je mednarodni položaj izboljšal. Po tej izjavi se torejlahko sklepa, da je vojna nevarnost minila. — Slovenski poslane Gostinčar je v proračunskega odsek državnega zborja govoril 13% ure. S tem je prekošil sloven-

ski poslanec vse dosedanje vstajne govornike. Govoriti je začel dne 16. decembra zvečer okoli 6. ure, a končal je svoj govor v jutru dne 17. decembra ob en četrtna osmo uro. Za njim je govoril poslanec dr. Korošec do 11. ure, na kar se je začela seja državnega zbora, kjer se razpravljala postava o vojaških dajtavah. Poslanec dr. Verstovšek je izjavil, da bodo Slovenci kot domovini zvesta stranki glasovali za to postavo. Češki radikalci pa obstruirajo naprej in hočejo z dolgimi govorji zabraniti sprejetje postave. Seja je trajala celo noč in bo bilo trajala kar 3 dni, da se stre češka obstrukcija. — Med Rusini in Poljaki se vrše pogajanja glede rusinskega vseučiliškega vprašanja. Ako se rusinskim željam ne ugodi, bodo začeli tudi Rusini obstruirati. — Poslanec Kovač, ki je bil obtožen, da je streljal na predsednika ogrskega državnega zbora, je bil pri porotni obravnavi opredelen. — Mirovna pogajanja v Londonu so se do četrtega prekinila. Turški pooblaščenci hočejo stopiti s svojo vlado v zvezo, da dobne potrebna navodila.

Razne novice.

- Godovi prihodnjega tedna.**
 22. nedelja: 4. adventna, Demetrij in Honorat, mučenici; Cenon, mučenec.
 23. pondeljak: Viktorija, devica; Dagobert, kralj.
 24. torek: Adam in Eva; Irmina, devica.
 25. sredo: Božič, Rajstvo Gospodovo.
 26. četrtek: Štefan, mučenec; Arhelaš, škof.
 27. petek: Janez, evangelist; Fabiola, vdova.
 28. sobota: Nedolžni otročiči; Kastor, mučenec.

* **Razpisano mesto.** Na pošti na Muti ob koroški železnici je razpisana služba poštarja. Opazarjamo naše uradnike, da se potegejo za to mesto.

* **Iz finančne službe.** Računski revident Aleksander Ussar je prestavljen od deželnega finančnega ravnateljstva k okrajnemu finančnemu ravnateljstvu v Maribor.

* **Naročnikom na znanje.** Božično prilogo smo priložili že današnji številki. Radi praznikov izide prihodnja številka „Slovenskega Gospodarja“ že v torki, dne 24. decembra. Prihodnja številka „Gospodarski Novic“ bo izšla še-le v 1. številki „Slovenskega Gospodarja“ 1. 1913. Sklep uredništva za božično številko bo že v ponedeljek, dne 23. decembra določen. Naj blagovolijo naši naročniki to upoštevati.

* **Napredok našega lista.** Novi naročniki prihajajo dan za dnevom. Povprečno dobimo vsak dan naročnine od 20–30 novih naročnikov. Če pomislimo, da bodo naši vrli agitatorji razvili najživalnejšo agitacijo še-le o božičnih praznikih in Novem letu, lahko že v naprej preračunimo, da se bo število naših naročnikov letos izredno pomnožilo. Ta teden prečinja gledenje novih naročnikov Mestni vrh pri Ptiju, od koder smo dobili v enem dnevu okrog 10 novih plačujčin naročnikov. Živio!

* **Segularija.** „Sloga“ še vedno gloda kost z večerje delegatov v Budimpešti. Ker ima ta hudobna klepetulja vsled vedenega obrekovanja in natolcevanja poštenih ljudi že čisto prhle zobe in ker je vrlu tega tista kost takoj od početka bila suha in brez mastnega priveska, ji glodanje nič kaj ne gre po sreči. Zavoljo tega jeza, režanje in zadiranje v poslanca dr. Korošca. Kako malenkostna in smešna je ta papirnata blebetavka in obenem kako hudobna! „Sloga“ laže naprej, da je delegat dr. Korošec cesarju samo odgovril: „Jawohl“ in „leider“; v resnicu pa je že z ozirom na štajerski deželni zbor se napram cesarju izjavil: „V deželnem zboru se bodo razmere izboljšale, če se bodo izpolnile pravične zahteve Slovencev“. Vsi nemški liberalni in celo najbolj zagrizeni listi so ta Korošec odgovor objavili. „Sloga“ nadalje laže, da je „Sl. Gospodar“ ta Korošec odgovor zamolčal. Resnica pa je, da je „Slovenski Gospodar“ že v številki z dne 21. novembra prinesel te Koroševe besede. Načeljamo se, da bo ta papirnata klepetulja, v kateri nekateri nezadovoljnje z vesoljnim svetom izlagajo svoj gnjev, še dalje lagala.

* **Štajerc,** se jezi, če se mu očita šnopsarstvo. Toda v vsaki številki dokazuje s svojo surovo pisavo, za katere kroge je pisan. V zadnji številki n. pr. piše: „Naročni gospodje imajo danes vse hlače polne od samega navdušenja za brate Srbe“. Polne hlače, to je izraz, ki razsvetljuje izobraževalno delo ptujskega „Štajerca“ med našim narodom. „Štajerc“ dokazuje vedenno iznova, da je „leibblatc“ tistih šnopsarjev, ki imajo večkrat v resnici „polne hlače“. Česa, to povem njih priatelj „Štajerc“.

* **Linhart,** nekdaj anarhističen socialni demokrat, je med vožnjo iz Trbovelj v Ptuj postal nad vse goreč „avstrijski domoljub“. V svojem perečem domoljubju je ta „patriot“ (!) v „Štajercu“ zapisal o slovenski politiki to-le smrtno obsođbo: „Slovenska politika se giblje danes po polzki, gladki plošči proti avstrijske velje iz daje“. — Bravjo, dični „patriot“ Linhart, le še večkrat zinite tako „patriotično“! Za nas je to taka zabava, kakor če se na predpust igrajo maškare.

* **Liberalci -- prijatelji kmeta.** Liberalna stranka se preraja na podlagi novih političnih društv, zachele je tudi nov način voja. Liberalna stranka si želi tudi poplačati vse dolgove, katere ji je povzročila našina, strastna agitacija pri raznih volitvah. Placalo bi pa naj to agitacijo kmečko ljudstvo, in sicer oni posestniki, ki že itak težko izhajajo, namreč dolžniki posojilnic. Brez vsakega vzroka so začeli liberalci, nemški kakor tudi slovenski, zviševati obrestno mero in že sedaj cela vrsta liberalnih posojilnic, ki zahtevajo 6% in 7% obresta za posojila. Upanje, da bodo z zvišanimi obrestmi dobili nove vlagatelje in se bodo

njih blagajne napolnile, je prazno, ker so drugi zavodi prisiljeni tudi zvišati obrestno mero za hrapilne vloge, dočim ne zvišajo v takih meri obrestne mere za posojila kakor liberalni zavodi. G. Stibler seveda nima časa, se brigati za te zaideve, on sodeluje pri liberalnih političnih društvih in pripravlja, za bodoče deželnozborske volitve. Hvala Bogu, da ima naša gospodarska organizacija že dovolj lastnih denarnih zavodov, da se ni treba posluževati liberalnih zavodov, sicer bi liberalci še huje izžemali naše ljudstvo. Kdor želi sam sebi dobro, se bode vedno posluževale posojilnice, katere vodijo pristaši S. K. Z. Liberalcem pa naj ljudstvo, ko pridejo ustanavljati liberalna društva, izprša njih „gospodarsko vest!“

* **Kako šrijo liberalci ljudsko omiko?** Ravnonoskar je izšla uradna štatistika Francoske. Novodobna kultura, ki je izgnala iz dežele samostanske učenjake, je srečno privedla do tega, da se s pomočjo novodobnih brezverskih šol množi število tistih, ki ne znajo brati. Omenjena štatistika namreč dokazuje, da ima Francoska danes 30% analfabetov. Leta 1872. se je izdal na Francoskem za pouk 95 milijonov frankov, danes pa stane pouk 350 milijonov frankov. Število analfabetov je poskočilo v tem času za 16%. Število mladoletnih obsojencev je v tej dobi dospelo od 13.000 do 30.000 na leto. To je sad svobodne šole! In naši slovenski liberalci slikajo na svojih shodih in v svojih listih liberalno Francijo kot vzgled za „naprednost“!

* **Za božičnice slovenskim otrokom na Štajerskem** so letos prišle do Slovenske Straže še večje zahteve kakor lani. Naši nasprotniki delujejo z vsemi silami — tudi mi v požrtvovanosti ne smemo zaostati. Kdor je lani poslal kak dar Slovenski Straži v Ljubljano za božičnice slovenskim otrokom na Žejkovni meji posebno pa na Koroškem, naj to tudije letos storil, med znanci naj pa dobiše še kaj novih darovalcev. Darove, namenjene božičnicam na Štajerskem, bo Slovenska Straža na tem mestu hvaležno objavila.

* **Na smrtni postelji** — vnet rođoljub. V Ljubljani je umrl g. Valentin Krisper, bivši tovarnar v Radečah pri Židanem mostu. Rajni je bil dober kataličan in vrl Slovenec. To je posebno pokazal v svoji poslednji volji, ko je daroval v oporoči Slovenski Straži 1000 K. Svetila vrlemu rođoljubu večna lu!

* **Nepotreben davek.** Pri deželnem šolskem svetu Štajerskem so si izmislili, da hočejo izdajati na račun krajinških šolskih svetov, to je davkoplačevalcev, poseben uradni list, ki ga bi bili primorani sprejemati krajni šolski sveti in šolska vodstva. Nemški bi veljal letno 1 izvod 5 K, slovensko-nemški pa 7 K. Toda deželni šolski svet tako dobi za svoje upravne stroške, to je izdajanje uradnih odlokov, letni prispevek iz državnih sredstev, čemu bi si naj še krajni šolski sveti plačevali odloke, katere so sedaj tako dobivali. Zakaj smo zapostavljeni Slovenci, da bi veljal za nas ta list 7 K, za Nemce pa 5 K? Čemu tudi treba za vse šolska vodstva in krajne šolske svete posebej, ko pa ima krajni šolski svet navačno pisarno v Šoli in se pri sejah tako preberejo odloki in dopisi? Tudi je čudno vedenje deželnega šolskega sveta, ki te okrožnice niti ni poslal krajnim šolskim svetom, ampak samo šolskim vodstvom v samonemškem jeziku z zahtovo, da se z обратno pošte že naznani, če se želi nemške ali nemško-slovenske izvode. Za plačati bi bil na krajni šolski svet dober.

* **Minister ponesrečil.** V torki, dne 17. dec., je padel naučni minister dr. vitez Hussarek, ko je hotel iti k seji v državno zbornico, na stopnicah neke hiše tako nesrečno, da si je močno pokvaril pregibalnico levega kolena. Ministra so prepeljali v bolnišnico, kjer so ga takoj preiskali. Minister Zaleski, ki je bil v družbi Hussarekovi, je takoj sporočil vest o nesreči v državnem zboru. Zdravnik pravijo, da bo trajalo zdravljenje pokvarjene noge 2 ali 3 tedne.

* **Bavarski kralj umrl.** V četrtek, dne 12. t. m., je zatisnil oči bavarski kralj Luitpold, ki je bil rojen 1. 1821. in je doživel lepo starost 91. let. Poročen je bil skozi 20 let z avstrijsko načvojvodinjo Avgusto, umrlo 1. 1864. Od takrat je živel kralj kot udovec. Naslova kralja si pravzaprav ni nadel nikoli, ampak se imenoval le „regent“ (vladar). Kot vladar je bil zelo priprost in skromen. Prince Luitpold, ki je bil najstarejši vladar na celiem svetu, noben vladar ga v tem ne prekaša. Kralj Luitpold je imel s svojima bratoma Maksimiljanom, poznejšim kraljem bavarskim, in Otonom, prvim grškim kraljem, izborno vzgojo, obzorje pa si je širil na mnogih potovanjih. Ko je izbruhnila nemško-francoska vojska, je glasoval princ Luitpold za to, da se priklopil Bavarska Nemčiji, in se je pozneje tudi osebno vojskoval. V Versaillesu je dne 3. decembra 1870 predal kralju Viljemu pismo svojega kraljevega nečaka, ki mu v imenu nemških knezov in svobodnih mest ponuja nemško cesarsko krono. Bil je priča prizora, ko je bil proglašen Viljem za nemškega cesarja. Ko je umrl bavarski prestolonaslednik Oton, je prevzel Luitpold razne posle, a leta 1886 je prešla vladavina popolnoma nanj. Luitpold je značilno dvignil promet in izobrazbo. Iz njegovega zakona se je rodilo troje sinov in ena hčerk. Ljudstvo je ljubilo Luitpolda in spoštovalo kot edeta in v priporsti bavarski suknji med ljudstvom se je pokojnik počutil najboljše.

* **Lep vzgled.** V Gorici prebiva visoka mlada gospa, vnučinja našega cesarja, poročena z dragonškim nadporočnikom grofom Waldburg. Visoka gospa se udeležuje vsak dan svete maše na Trajniku ter prejema ob nedeljah z vzgledno pobožnostjo sv. zakramente. Tudi v nedeljo, dne 8. t. mes., na

praznik Device Marije, je visoka dvojica pristopila skupno k sv. obhajilu sredi drugega preprostega ljudstva, ki je bilo ginjeno nad tem prekrasnim zgledom verske gorečnosti in pobožnosti.

* **Novi 100kronski bankovci.** 100kronski bankovci, kateri so bili izdani dne 2. januarja 1910, se bodo umaknili iz prometa, za kar izidejo posebna določila. Dne 23. decembra bo, kakor določuje finančno ministvo, c. kr. avstrijsko-ogrška banka začela izdajati nove 100kronske bankovce, ki nosijo datum 2. januarja 1912. Ti bankovci so 163 mm široki in 108 mm visoki ter imajo na eni strani nemško, na drugi pa madžarsko besedilo. Bankovčna podoba je 151 mm široka in 96 mm visoka. Obe strani bankovca sta v risbi in tudi barvi popolnoma neenaki.

* **Delo bogatašev.** Milijonarjem, ki so združeni v kartelu vžigalic, cvete pšenica vedno bolj in bolj. Manjše tovarne, ki so izdelovale vžigalice, so že zaradi preprečili rabe fosforja zelo udarjene, najhujši jih pa tlači kartel „Solo“, kateri se je polastišč z skoro vsega trga. Sedaj se je pa ustanovil na Dunaju še en takel z imenom „Helios“. Ta kartel so osnovale največje avstrijske banke. Vlada pa, ki je pri sesti državnega proračuna glede na kmečke zahteve takoj skopa, je dala tem bogatašem kar celih 600 tisoč krov davčnega denarja na razpolago za nakup tovarn za vžigalice. A najdejo se še ljudje, ki jim ni prav, ako se naši poslanci v proračunskega odsekova postavijo vladni račni razpisati davčnega denarja po robu.

* **Zavezanci za vojaško takso** se imajo za leto 1913. zglasiti v mesecu januarju pismeno (z izpolnjenimi zglasilnicami) ali pa ustmeno pri občinskih uradih svojega bivališča, da ne bo radi opustitve zglasilne dolžnosti nepotrebnih sitnosti, ki so navadno občutnejše, kakor je bila v prejšnjih časih za nižje slove vojaška taksa.

* **Slovensko slovstvo.** Odlični slovenski pisatelji Peter Bohinjec je začel izdajati svoje zbrane spise. Ravno je izšel I. zvezek: „Drobnice“, ki je namenjen mladini. Vsebina je jako lepa in poučna, slog in jeklik, kakor v vseh Bohinjevih spisih, zbrano lep. Zvezek je vreden vsega priporočila; posebno šolska vodstva in šolski sveti se nanj opozarjajo. Cena 1 K. Založništvo je „Tiski društvo“ v Kranju.

* **Velika železniška nesreča** se je prijetila v Mangantu v Siciliji. Tam sta trčila skupaj 2 vlaka. Mrtvih je 25 oseb, težko in lahko ranjenih 90.

Naročnikom!

Kako se naj izpolnijo položnice ali pa tudi nakaznice?

1. **Ime, kralj stanovanja in pošta** se naj napiše razločno in natančno, ker drugače ne vemo, kam naj list pošljemo.
2. Vsak dosedanji naročnik ima na ovitku, v katerem dobiva list, tiskano posbno številko. To številko naj gotovo napiše nad besedo „Položnica“ med oni dve roki
3. **Tisti, ki so Slov. Gospodarja dobivali že dozdaj,** naj med oni dve roki, ki jih najdejo nad besedo „Položnica“, zapišejo še tudi
4. **Tisti, ki se dozdaj niso bili naročeni na list,** naj napišejo med tisti roki
5. **Kdor pošlje naročino po nakaznici,** naj tudi zapiše poleg svojega imena, ali je nov ali star naročnik in številko ovitka.

Ako bodo cenjeni naročniki natančno izpolnili te predpise, potem ne bodo pri pošiljanju lista nobenih pomot. Če so položnice pravilno popisane, se nam prihrani pri vknjiževanju več kakor položnica dela, kajti mi v knjižimo prej 100 pravilnih položnic, kakor 30 neopolnih. Mnogokrat so položnice tako slabo izpolnjene, da sploh ne moremo vknjižiti plačila, ker je ime slabo pisano, ali ker ni kraja zraven, ali ker imena brati ne znamo, ali ker sploh imena ni. **Kdor se pri naročevanju na lista ne bo ravnal po gornjih predpisih, bo sam kriv, ako lista ne bo dobival redno.**

Kdaj se naj začne pošiljati naročnina?

Naročnina se naj začne po možnosti takoj pošiljati, da se delo spravi naprej. Okoli Novega leta dobimo na dan po 500 do 800 položnic in včasih res komaj zmagujemo delo, dasiravno dela upraviteljstvo pozno v noč. Zato prosimo, da cenjeni naročniki že zdaj začnejo pošiljati naročnino, da se nam delo okoli Novega leta ne bo preveč kupičilo.

Novim naročnikom, ki nam denar že zdaj pošljajo, se bo naročnina zapisala od Novega leta naprej, tako da bodo v decembri list dobivali pravzaprav zastonj.

Novi naročniki dobijo še-le tisto številko lista, ki izide po prejemu denarja. Prej izšle številke se ne bodo pošljale, ker jih navadno nimamo več. Kdor hoče imeti torej celi letnik skupaj, naj si list takoj naroči.

Ali se dobi Slov. Gospodar brez denarja?

Brez denarja nikdo ne dobi lista. Casniki se morajo plačevati naprej. Kdor si list naroči, pa ne pošlje nič denarja, dobi samo dve številki, potem se pošiljanje lista

* V Ljubljani je dne 8. decembra na ulici nagloma umrl liberalni deželni poslapec, odvetnik dr. J. Vička iz Rađovljice. Zadela ga je kap. Naj v miru počiva!

* Tržna poročila. Z dunajskega trga prihaja poročilo, da je cena žitu v soboto, dne 14. t. m., padla. Pšenico, katere se je zelo mnogo pripeljalo na trg, so plačevali za 10–15 vin. nižje, rž je izgubila na ceni 5–10 vin., oves 20–25 vin., koruza pa celo 60 vin. pri 100 kg; edino ječmen je ostal trden v ceni. — Na sobotnem špeharskem trgu v Mariboru se je tudi opazilo padaanje cen. Za špehi se je plačevalo 1 K 60 do 1 K 80 vin. za 1 kg. — Cena živini je neizpremenjena.

* Kuga-slinovka pri goveji živini se je zopet pojavila na Gornjem Štajerskem v judenburškem okraju. Pozor živinorej! Red in snaga v hlevih in pri živini sta prvi pogoj, da se slinovka ne vgnjezdil.

Za daješko kuhinjo v Mariboru so darovali naslednji p. n. dobrotniki: Haubenreich, duh. svet. 10 K; Janžekovič Vid, župnik, 2 K; Franjež Jernej, župnik, 10 K; N. za kruh sv. Antona 5 K; sodniški nadšvetnik dr. Vovšek namesto vence na grob umrelga šolskega svetnika in profesorja Janeza Koprivnik, 15 K. Vsem dobrotnikom stotero Bog plati.

* Za Slov. Stražo je nabrala gospoč. Elizabeta Gabrijan v Mariboru čez 8000 obrabljenih znank. — Veliko število obrabljenih znank je nabrala tudi Pepica Senica v Smarju pri Sevnici. Hvala!

* Marijin otrok sem! Zivilska slika v 3 dejavnih. Iz nemškega prestavila Albina Treven Zložila učiteljica Marijine kongregacije. 1913. Založilo Kat bralno društvo pri Sv. Juriju ob juž. žel. Igra je različna od one, že zoane „Marijin otrok“. Priporoča se zlasti dekliški Marijini družbni predstavo kot tako primerna. Tiskala Cirilova tiskarna v Mariboru. Cena izvodu je 50 vin.

Mariborski okraj.

m Maribor. Družba vedenega češčenja presv. Rešnjega Telesa in v podporo ubogih cerkev lavantske škofije, je imela dne 15. t. m. v stolnem župnišču občni zbor. Ob tej priliki se je tudi otvorila razstava cerkvene oprave. Zborovanje so počastili premilostljivi gospod knezoško, ki so imeli na navzoče prisrčen novgor, v katerem so pozdravljali veliki pomen in izredne uspehe te družbe tekom njenega 31-letnega obstanka. Družba je, kakor je poročal njen predsednik g. stolni župnik Moravec, pridobila letos 527 novih udov, tako, da šteje zdaj 26.723 udov. V tem letu se je nabralo 5476,09 K za družbine namene, in v 31 letih svojega obstanka je družba izdala za cerkveno opravo 139.633 K 15 vin. Ob koncu so premilostljivi knezoško podelili vsem navzočim svoj višepastirski blagoslov, podarili družbi 100 K in otvorili izredno bogato razstavo cerkvene oprave.

m Kamnica pri Mariboru. Naš gospod nadučitelj so po dolgih težavnih potih vendar zopet srečno postali župan kamniški. Prva volitev bi bila imela biti že 8. decembra, ko smo imeli začetek sv. misijona. Pripravili so se Mariborjanči, a drugi niso prišli. No, nazadnje je bil g. Hofbauer dne 13. t. m. vendar zopet izvoljen. Pa bolan je baje, tako pravi sam. Sicer pa ne vemo, kako bo kaj z njegovim županstvom, ker se ljudje zelo pritožujejo proti njemu.

m Zg. Sv. Kungota. Splošna sodba vseh d.o.b.r.i h tukajšnjih in sosednih faranov je, da je na praznik Brezmadežnega Spočetja Marijinega, dne 8. dec., ko smo imeli prvi slovenski spremem v dekliško Marijino družbo in blagoslovilje družbene zastave, pri nas bilo res lepo, kakor je o tem poročal „Slovenski Gospodar“ v svoji zadnji številki. Iz tega poročila pa je razvidno, da so z našo mlado dekliško Marijino družbo v ozki zvezi visoke osebe, kar je brezvonomo v veliko čast družbi, v vzgled in vzpodbudo pa ne samo družbi, ampak vsej fari. Zato se ne sme prezreti, ampak naj bo še dodatno sporočeno, da so našo mlado dekliško Marijino družbo na njeni prvi glavni praznik, dne 8. decembra, povodom njene prve svečnosti brzjavno pozdravile kumica zastave, visokorodna gospa Karolina Löwenthal-Linua v Carigradu, ter grofica Viljemina in Aglaj Nostitz-Rieneck na Dunaju.

m St. Ilj v Slov. gor. Poročam vam veselo vest, da v občinali Selnica ob Muri in Čeršak ni nobenega „Stajercevega“ naročnika več. Pred tedni je zmrznil zadnji. „Slovenskih Gospodarjev“ pa se v teh dveh občinali čita do 60.

m Sv. Lenart v Slov. gor. Posojilnica pri Sv. Lenartu v Slov. gor. registrirana zadruga z neom zavezo, ujedno naznanja, da prekine svojo uradovanje radi sestave letnih računov od 15. dec. 1912 do 3. januarja 1913. 1287

m Sv. Benedikt v Slovenskih goricah. (Občina Drvarje.) Vojsko smo imeli. Mesto meča je bila koli, na, mesto krvi je bilo dosti vina. Dne 30. listopada smo imeli volitev občinskega odbora, stali sta si nasproti dve stranki: stranka g. Tomažiča in nova stranka. Smilil se nam je g. M. T., ker je vneto agitiral, pa propadel. Zato mu izrekamo globoko sožalje. Občani niso bili zadovoljni z občinskim gospodarstvom in zato so si izvolili nov zastop. Izid volitve je sledič: V III. volilnem razredu so izvoljeni: Janez Ploj, Jakob Berič, Dominik Rajš, Franc Konrad; v II. razredu: Lenart Ploj, Janez Krambergar, Simon Kurbos, Janez Rajš; v I. razredu: Janez Lorbek, Matija Zimič, Tomaž Zemljč, Jožef Zorman. Dne 11. grudna je bil enoglasno izvoljen za župana g. Simon Kurbos, svetovalcem pa: Janez Krambergar in Jakob Berič. — Vesele božične praznike želim vsem naročnikom „Slovenskega Gospodarja“. Opazovalec.

m Studenci pri Mariboru. V tork, dne 17. dec. so se začele pri nas občinske volitve. Volil je III. razred. Nemci so strahovito delali, da bi zmagali v tem razredu proti opoziciji, a ni se jim posrečilo. Opozicija je zmagala s 60 glasovi večine. Nemci so spravili vse svoje na volišče, vozili so jih z izvoščeki, vabili

s sladkimi obljubami, a zmaga jim je vkljub temu splavala po vodi. Slabo nemško-nacionalno gospodarstvo je privedlo trezne volilce v Studencih do prepričanja, da morajo priti v občinski odbor drugi možje, ki bodo z občinskim denarjem bolj varčno gospodarili. — V petek, dne 20. t. m., voli II. razred. Nemci silovito jezili, da jim Slovenci in druge opozicionalne stranke tako gledajo na prste in jim izpodrivajo tla. Še zvijača jim ne pomaga do zmage.

m Lehen. Da mu bodo pohorski vozniki in slovenski potniki raje nosili denar, je prevzel krčmar Winder varuštro in oskrb podveljke nemškutarske trdnjave (Šulferajna in Südmarke), da ima vsaj enega pristnega Nemca v načelstvu. Pa to je njegova zasebna začeva. Drugo pa je, da je na dvojezičnih razglasih c. kr. oblastnij iz Gračca in Maribora, prilepljenih na njegovi hiši, navažno razcefrana slovenska polovica!

m Larenina. Na Novega leta dan. se vrši po večernicah občni zbor Knečkega brahna društva. Na vsporedu je poročilo odbora, volitev novega odbora, spr. jem novih udov, govor v žaliji srečolov, s krasnim dobitki. Jarenčanci in sestje pride polnoštevno.

m Sv. Lenart v Slov. gor. Šolarska kuhinja in njeni dobrotniki. Šolarski kuhinji, ki se je dne 2. decembra t. l. petek at vtorila, so darovali sledeči p. n. dobrotniki: Slov. Straža v Ljubljani 50 K, družba sv. Cirila in Metoda 150 K, posojilnica pri Sv. Lenartu 50 K, okr. hranilica 30 K, Glavna branilnica in posojilnica 30 K, Sv. Lenart 20 K: dr. Tiplič, dr. Goršek, dr. Krongel, dr. Lešnik, c. kr. notar Stupica po 10 K; dr. Ilaunig, A. Zemljč, trgovec po 6 K; A. Arnuž, gostilničar, Fr. Slana, kaplan, Neimenovan in c. kr. notar Stupica sod. poravnava po 5 K; F. Fabiani, c. kr. poštar 4 K, dr. Lovrec, D. Polič, edv. uradnik, Ig. Kurbos, pos. tajnik po 2 K; Fr. Golle, posestnik, O Škfo, posestnik po 1 K; nabiralnik v trgovini gospoda Zemljča 2 K. B. plati. Zivila so darovali sledeči gosp. posestniki: Iz Partinj: M. Partič, J. Marhold, F. Kranar, V. Kacjan, V. Grajner, J. Kramberger, V. Mlakar, F. Knezar, T. Tomažič, J. Schönwetter. Iz Lormanca: J. Polič, A. Jančič, M. Štamper, J. Koser, A. Purgaj, A. Grgur, J. Rop. Iz Šentarjeve: M. Kušnik, J. Polič, J. Ploj, A. Ceb, K. Škof, J. Damš, Fr. Arnuž, Iz Navarde: J. Rop, K. Purgaj, J. Čuček, Iz Sv. Lenarta: A. Zubušek, A. Slez, M. Damš in Fr. Krajnc. Bog plati. Zahvala se izreka tudi pos. strankom: gg Fr. Arnuž, Fr. Knezar in Kranar Fr., kateri so darovana živila v St. Lenart zapeljali.

m Sv. Lenart v Slov. gor. Božična. Tušajnska petrazredna ljudska šola priredi v nedeljo, dne 22. t. m. po večernicah v dvorani g. Arnuša božičnega z zamujivim vsporedom. Prijatelji šole in njene mladine ter starši so našljubnje abljeni.

m Sv. Jurij v Slov. gor. Bralno društvo „Edinost“ priredi na Štefanovo, dne 26. dec. t. l. po večernicah „Božično slavnost“. Na vsporedu je petje, dešlamacie, govor o balkanskih Slovencih in sedenjih dogodbah, igra „Mojstra Kriznika božični večer“ ter prosta zabava s tombolo. Prijatelji naših društvenih priredi ev pride!

m Sv. Martin pod Vurbergom. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi v četrtek, dne 26. decembra, to je na Štefanovo, žaloigro v 5 dejavjih „Mlinar in njegova bći“. Začetek takoj po večernicah. Vstopnina 30 vin. Igra se vrši ob vsakem vremenu. Pridite polnoštevno.

Ptujski okraj.

p Ptuj. V nedeljo, dne 15. decembra, se je hotel na Ptiju ustreliti nek feldvebel, a se je slabo zadel; krogla je šla nad srcem skozi pljuča. Upati je, da je okreva.

p Starše pri St. Janžu na Dr. polju. Naš vaški Štajercianec nas vašane le ne pusti v miru, zdaj nas že celo nadleguje s ptujskim „Štajercem“. A povemo ti, da bo slab zadel ter nas ne boš za-se pridobil. Ko bo tvoje živiljenje tako kot se spodobi, potem pa dajaj drugim nauke! V 49. številki „Štajerca“ se precej oblastno zaletavaš v dopisniku „Slovenskega Gospodarja“, pa vidim, kako slabo ga poznaš. Jaz nisem še nikoli „lehtal“ po fari, in če Bog da, tudi ne bom, a poznam te že iz mlađih nog, začo te moram malo okrtačiti. Obljubil si, da mi boš zmiraj odgovarjal; torej, če ti bo ljubo, povej, kaj lepega je v raznih pismih, ki jih dobijo še z Nemškega in ki so ti nekatera prav neljuba. Dalje razjasni tvoj „kſeft“ z nekaterimi loveci itd. Če boš povoljno razjasnil, izveš predhodnjič več, če to lepo uganeš in rešiš.

p Ormož. Nek učenec nemške šole je napadel učenca slovenske šole, Čatoriča, in ga vrgel tako nešrečno, da si je ta złomil nogo. Ali se bomo temu čudili? Večno hujskanje ormoških janičarov rodi svoje sadove! Starši! Opozarjam vas na vsporno slovensko šolo za Ormoško okolico na Hardeku. Tam se učijo otroci dovolj nemščine, zraven pa ni nevarnosti, da bi postali janičarji, ki bi klali in bili lastne brate ter teptali v blato najdražjo dedičino svojih staršev, slovenski materni jezik. Znam dobro nemško, toda učil sem se na podlagi slovenskega jezika; pa par drugih jezikov tuši še znam. Toda najljubša mi je mila materina beseda. Slovenec sem. Ne bom se sramoval svoje naročnosti, če priče nad mene tudi vsa nemška drugal. Rojaki! Spoštujte sebe in svoj jezik, če hočete, da vam tujci ne bodo gospodovali! Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti! Somišljenik.

p Ormož. Somišljenik nam poroča, da so nemškutariji v Ormožu in okolici začeli hudo agitacijo proti našemu listu s trditvijo, da je državno pravdinstvo zaplenilo celo 48. številko „Slovenskega Gospodarja“. To je nesramna laž! Dotična številka „Slovenskega Gospodarja“ se je izgubila na pošti, in sicer cel zavoj, namenjen za ormoško pošto. Ker nam je radi obilnih novih naročnikov 48. številka pošla, nismo mogli druge poslati. Prosimo naše naročnike, da nam naznamo imena tistih, ki širijo laž, da bi bila 48. številka „Slovenskega Gospodarja“ zaplenjena, da zamoremo proti tem nemškutarskim „resnicoljubom“ primerno nastopiti.

p Sv. Bolzenk pri Središču. V občini Vitom se nahaja nek čuden človek, kateri se sveti v vseh barvah; v Vitomu je strasten liberalец, izven Vitana pa se kaže pri raznih cerkvah vnet „klerikalac“. Hudomušni Zasavčari ga ne morejo spoznati, ali je v kiklji ali v hlačah. Vitenčari pa so ga sedaj prav dobro spoznali, najbolj pa pri agitaciji za občinske volitve. Tu je vtipkal po vseh kotih svoj srbeči nos, razne volilce pa je „farbal“, da so bili že vsi rdeči; a prišel

je dan spoznanja, da sedaj pri ponovnih občinskih volitvah ne bomo temu liberalnemu velikanu ničesar verjeli.

p Ptuj. V nedeljo 22. dec. po večernicah se vrši občni zbor Krčevinskega brahna društva. Govorit pride Fr. Zebot iz Maribora. Zborovanje se vrši v Na odrem domu. Na vsporedu običajna poročila, volitev, petje, deklamacije in konečno srečolov. Ob enem tudi občni zbor Dekl. zvezze.

p Ormož. Mlašenška in Dekliška zveza ima prihodnjo nedeljo, t. j. 22. t. m. redni mesečni shod. Na vsporedu je poleg mnoga drugega tudi zanimivo predavanje veleč. g. kaplana. Pridite vsi.

Ljutomerski okraj.

1 Ljutomer. Vrli naš somišljenik g. Jos. Karba, posestnik na Krapji, je bil predzadnji četrtek odlikovan s častno diplomo za njegovo 30letno vzorno delovanje pri Ljutomerski okrajski posojilnici. G. Karba si je stekel za naše organizacije, posebno za posojilnico in gasilna društva v Ljutomerskem okraju velike zasluge.

1 Sv. Križ na Murskem polju. Tu je umrla minula soboto mati vlč. g. župnika Weixl. Blaga pokojnica je bila skrbna gospodinja, dobra mati, sploh vzorna krščanska žena. Najdražje, kar je imela, svojega edinega sina, je posvetila duhovskemu stanu. Njen sin, pri katerem je srečno in zadovoljno preživel večer svojega življenja, ji je pomagal držati mrtvaško svečo in opravil za-njo mrtvaške molitve ter sv. daritev, sreča, kakoršno si želi marsikatera slovenska mati. Kako priljubljena je bila blaga pokojnica pri vseh, je pokazal veličasten sprevod v pondeljek, dne 16. t. m. Razven 10 duhovnikov-sosegov, katerim je rajna mati mnogokrat gostoljubno postregla, so rodnikov iz Maribora, znancev iz Ljutomera in drugod, se je udeležilo sprevoda veliko število križevskih faranov in Šolska mladina pod vodstvom cen. učiteljstva. Pevski zbor je v cerkvi, pred cerkvijo in na pokopališču pod vodstvom g. nadučitelja Herzoga pel pretresljive žalostinke. Ob odprttem grobu je ganljivo govoril č. g. Fr. Stuhel iz Kapela. Blaga pokojnica naj počiva v miru, vlč. g. župniku in njihovi sestri pa veljaj naše sožalje nad izgubo dobre matere!

1 Radomerje. Umrl je pretečeni tečen po huji bolezni Martin Škrlec, kmet v Radomerju. Rajni je bil splošno priljubljen. Naj v miru počiva!

1 Križevci. Vučenskemu Cvetku se je izpolnila njegova vroča želja: postal je odbornik liberalne stranke. Dolgo časa se je mož trudil, da bi zlezel na politični stolček, a ni šlo, pa ni šlo. Ko je ustanovil „agrarno mišljenje“ slavnega spomina, je bil že bližu cilja, a mu je vendar spodletelo — vsi upi so splavali po vodi. Mož je nato dolgo časa tuhital, kako bi se dalo priti do politične šarže, dokler ni s „slavnostnim govorom“ pri Mali Nedelji našel milosti v očeh celjskih liberalcev, ki so ga napravili za korporala Narodne stranke. Hudobni jeziki sicer pravijo, da je prišel Cvetko radi tega da tegu dostojanstva, ker je večina predlaganih kandidatov to čast s spodobno hvaležnostjo odklonila. Mi seveda tega ne verjamemo, ampak smo globoko uverjeni, da je g. Cvetko mož nad strankami, ki z navdušenjem dopisuje vsem listom, odborništvo liberalne stranke je le njegova — zasebna prosta zavaba.

1 Gornja Radgona. Radi sklepanja računov posojilnica od 22. decembra 1912 do 2. januarja 1913 ne bode poslovala s strankami, vsled česar odpadejo uradni dnevi 24., 27. in 31. decembra 1912.

1 Veržej. Na gostiji Ivana Koroša, se je nabralo za Slov. Stražo K 5

s Marenberg. Meseca oktobra so „požegnali“ in pokadili novi protestantovski farovž. Tudi par učiteljev se je udeležilo tistih ceremonij in zraven so delovalo s petjem. Tako delujejo učitelji za versko-naravno vzgojo otrok s svojim zgledom. V farovžu imajo tudi neko dvorano, kjer se zbirajo ne le protestanti, ampak tudi katoličani, med njimi neka slovenska gospoščina ob nedeljah in drugih dnevh, da tam bereo protestantovske knjige in časopise, pojejo protestantovske pesmi, igrajo, imajo govore, hodojo v šolo telovadit itd. Smili se nam naš, za lutrš-vero navdušen pastor, ker mu niso podelili avstrijskega državljanstva, dasiravno je prosil za njega. On je eden izmed tistih, ki nagovarja ljudi k protestantovstvu. Neki Čeh se je hotel namreč poročiti s protestantovskim dekletem, a pastor mu pravi, da če jo hčete dobiti, mora postati protestant. Tako zatrjuje Čeh sam. Svetujemo pastorju, naj si vzame za vzgled svojega tovariša v Lipnici, ki je že pobral svoja šila in kopita in jo zopet popihal v Nemčijo, od koder je prišel. Učitelj Poljak, ki ni hotel moliti v Šoli z otroci, je povisan iz Marenberga v Soboto. Stariši so se oddahnili. — V nedeljo popoldne se je poskušal pri mesarju Brudermannu neki hlapec z Remšnika obesiti. Že je visel in se guncal, a je nekdo vrv odrezal.

s Pri Sv. Primožu nad Muto so imeli v soboto zvečer velik požar, ki je vpepelil županu Hölblu, p. d. Krenčniku, vsa poslopja in vso opravo ter živež. Samo živino so rešili. Zažgal je po neprevidnosti neki občinski ubožec, ki si je prižigal pipo. Škoče je okrog 12.000 K. Zavarovanjo pa je bilo komaj za 2000 K.

s Šmartno pri Velenju. Tukajšnje bračno društvo priredi 26. t. m. t. j. na Stefanovo po večernicah božičico z obdarovanjem revnih šolskih otrok in z igrokaz m v 4 dejanjih, „Božja dekla“, katro igrar Dekliška zveza. Med p. sameznički točkami svira gramofon. Vstopina: sedež pr. v vrste 80 vin, druge vrste 60 vin, stojišča 40 vin. Odbor.

s Šoštanj. Saleška podružnica slov. planinskega društva v Šoštjanu priredi v nedeljo 5. januarja velik planinski sejem združen z burku „Izposojena sopoga“, pri Rašterju.

s Marenberg. Na božično noč, 24. t. m. ob 10. uri zvečer pred polnoča se priredi v mazuriji pri Sv. Janezu gledališka iga in sicer „Pri gospodi“ in „Jezušku v jaslih“. Zraven se bo pelo, govorilo in deklamiralo.

Konjiški okraj.

K Konjice. Pretekli petek, dne 13. decembra, se je končal pouk iz najpotrebnnejših vednosti za prvo pomoci v sili s skušnjo vprivo g. dr. Adolfa Kačunika, gospe glavarjeve, Lehmann, in gospe dr. Ledererjeve v bolnišnici („na Prevratu“) pri „Rudečem križu“. To skušnjo so z najboljšim uspehom napravile: Gospa Marija Kroj in naslednja dekleta: Minka Šolar, predsednica D. Z., in njena sestra Terezija, Marija Lamut in sestra Terezija, potem Jula Kumer, Aloizija in Ivana Šelih, Neža Lamut, in Julčka Lebič. Te so se pod vodstvom gdč. Milke Pirnat v občudovanju vredno pridnostjo učile in vežbale in so vsak čas pravljene, v sili pomagati. — V okoliških občinih so se 9. in 10. decembra vrstile občinske volitve prav mirno. V odboru so izvoljeni v vseh treh razredih sami pošteni krščanski možje. Za župana bodo gotovo zopet izvolili g. Ignacija Potnika, ki vživa splošno zaupanje. — Bračno društvo je dalo za revne otroke 51 K kot čisti dohodek od prireditve dne 24. novembra. — V Čadramu se vrši od 18.—26. decembra 9dnevница s prediganjem in drugimi slovesnostmi.

K Stranice. Umrla je v ponedeljek, dne 16. t. m., gospa Ana Arzenšek, mati preč. g. duh. svetnika Alojzija Arzenšek, župnika v Vitanji. Rajna gospa je bila prava zlata duša, verna in dobra, od vseh ljubljena. Pogreb se je vršil v sredo ob 10. uri dopoldne. Sprevd se je vodil mil. g. arhidijakon, spremljan od vseh, sosednjih gg. duhovnikov. Ob odprttem grobu je govoril krasne besede v slovo blagi rajni in v tolažbo za njo žalujočim. Svetila ji večna luč!

K Zreče. Ruderji obhajajo vsako leto praznik sv. Barbare kolikor mogče slovesno. Letos so ob poklanju topičev z godbo prikorakali k službi božji. Za slovesnost v cerkvi je gospa Ferdinand Schnetzer, soprogna nadzornikova, darovala neki predmet, z vlogo, naj bi se isti rabil vsako leto na dan imenovane svetnice, zavetnice rudarjev.

K Zreče. Dekliška zveza ima na Novega leta dan po večernicah občni zbor. Na dnevnem redu so važne stvari. Poročilo tajnice, blagajnike, pogovor glede nove knjižnice, volitev odbora itd. Pridite torej vse brez izjeme!

Celjski okraj.

C Celje. V nedeljo, dne 15. t. m. se je vršil glavni občni zbor Slovenskega katoliškega političnega društva. Vrtna dvorana hotela „Pri Belem volu“ je bila nabito polna; zborovanje sta vodila dr. Benkovič kot načelnik društva, in ugledni župan petrovški, Koren. Poslanec dr. Korošec je bil zadržan vsled nočne seje proračunskega odseka v državnem zboru, deželni poslanec Terglav pa po svojih županskih poslih. Dr. Benkovič je poročal najprej o delovanju političnega društva. V Celju se osnuje tajništvo tega društva, ki bode ljudstvo na prostu razpolago za nauke in slete vsako drugo nedeljo. Dr. Benkovič je nadalje obširno poročal o položaju v državnem in deželnem zboru, posebno o stališču Slovencev nasproti napetemu zunanjemu položaju. Poročilo se je vzelo z odobravljencem na znanje in poslancem S. K. Z., posebno dr. Korošcu kot državnemu poslancu celjskega okraja izreklo neomajano zaupanje na predlog g. Samca, dr. Benkoviču pa zaupanje in zahvalo za njegovo temeljito poročilo. Dr. Benkovič je posebno ostro zavrnil podtikanje štajerčanske stranke, kakor da bi sloven-

sko ljudstvo v sedanjem težkem položaju ne bilo učano Avstriji. Ob velikem navdušenju se je sklenila vdanočna izjava, ki se je takoj brzjavno odpisala na pisarno Nj. veličanstva cesarja. V tej izjavi se poučarja neomajna in nesprememljiva zvestoba slovenskega ljudstva. S tem prvym večjim shodom je Slovensko katoliško politično društvo v Celju lahko zadovoljno.

C Celje. Katoliško podporno društvo v Celju je prejelo tudi letos, tako kakor lani, 100 K od Slovenske Straže za božičnico slovenskih šolskih otrok. S tem je omogočeno, da se bo obdarovalo več otrok z obuyalom in toplo obleko. Našemu vrlemu narodno-obrambennemu društvu pa naj bo izrečena tem potom v imenu revnih otrok, ki bodo obdarovani, prisrčna zaščita! Podpirajmo Slovensko Stražo vsak po svojih močeh in kupujmo radi blago, katero zalaga v prid obmejnem Slovencem!

C Celje. V nedeljo, dne 8. decembra, se je vršil „Pri Belem volu“ shod Jugoslovanske strokovne zvezne, ki je lepo uspel. Shod je otvoril g. dr. Veble ter nam na kratko orisal, kakega pomena je strokovna organizacija. Odpolanc J. S. Z., Vekoslav Zajc, nam je v zelo poljudnih in lepih besedah opisal iz svojega prepričanja, kako važnega pomena je v sedanjem času strokovna organizacija. Zborovalci so izrekli z navdušenjem željo, da se tudi tukaj kmalu ustanovi J. S. Z. Nato se je izvolil pripravljalni odbor. Predsednik shoda se lepo zahvalil govorniku in zaključi lepo uspelo zborovanje.

C Celje. Celjski liberalni Zadržni zvezi mora presti še hujše kakor njenim članicam. Vkljub temu, da zahteva od vseake večje posojilnice po 300 K in še več letnega prispevka, ne more izhajati. Kaj si izmislijo zvite glavice? Zahtevati so začeli letne prispevke od onih posojilnic, ki so že davno izstopile iz celjske Zvezze, menda v zahvalo za to, da so se vsled pravočasnega izstopa izognile vsaki zvezi z Glavno posojilnico. Kar se tiče liberalnih denarnih zavodov, se ne čudimo, da je potreba denaria velika. Agitacija propadlega kompetenta Štiblerja in propadlih kandidatov dr. Božiča in dr. Kukovca stane obilo denarja, ravno tako tudi priprave za deželnozborske volitve, pri katerih bodo baje kandidirali gg. Štibler, Špindler, dr. Kalar, načelnik Cvetko, Petovar itd.

C Celje. Gostilničarka Jožeta Karba v Gaberiju je baje zasledila ponarejalcu denarja, ki je že pod ključem.

C Celje. Okrajni živinodravnik Jurij Gass je od tukaj prestavljen k namestniji v Gradec. V Celje pride deželnini živinodravnik Janez Fišer iz Gleisdorfa.

C Hmelj. Cena hmelju na hmeljskem tržišču v Žatcu je ostala tudi ta tečen večinoma neizpremenjena. Plačuje se za češki hmelj 120—145 K za 50 kg. Za tujim hmeljem se zelo povprašuje, a ga je le malo na trgu. Plačuje se izvenčeski hmelj po 116—130 K 50 kg. Dosedaj se je preko žatečega tržišča prodalo okrog 60.000 bal hmelja.

C Teharje. V noči od 16. na 17. t. m. se je na postaji Štore ponoči ponesrečil nek sprevodnik iz Maribora, ker je prišel po nesreči med dva voza pri premikanju. Bil je grozno razmesarjen in takoj mrtvev.

C Teharje. Dne 8. decembra je bilo pri nas skupno sv. obhajilo, katerega so se udeležili Marijina družba in Orli. Kaj lepo je bilo videti, ko je 10 telovadcev pristopilo v kroju k božji misi, drugi v načinih obleka. Na tem potu krščanske neustrašenosti naprej. Popoldne so priredile nove Marijine družbenice lepo zabavo z deklamacijami, zlasti Marica in Ivanka sta dobro rešili svojo nalogo. Na božični večer priredi božičnico telovadni odsek Orla; vstop imajo povabljeni. Dne 5. januarja pa priredi Izobraževalno društvo isto, igro: „Mojstra Kričnika božični večer“, petje, deklamacije; vstop imajo udeleženci brezplačno, drugi plačajo vstopnino 20 vin. Sedeži bodo nekaj dražji.

C Št. Jurij ob južni železnici. Po novem letu se vrše v obeh občinah občinske volitve. Imeniki so ravnomerno razpoloženi.

C Rožna dolina pri Celju. Lep in obenem pomemljiv je bil za nas 15. grudnja, ko smo na osmino brez madeža Spočete ustanovili v naši župniji Marijino družbo ter tako postavili dobrí šmartinski mladični temelj za nadaljnjo izobraževanje in organizacijo. Zunaj v zimski naravi je pihal ta dan prijeten topel jug, toplo in pomladansko živo pa je bilo tudi v sreči naše mladine, kakor mislim, nič manj v sreči starišev, saj so tudi stariši zvesto poslušali mnoge prekorigne in za mladino prepotrebne nauke, ki sta jih ta dan dajala našim mladičem in mladeenkam domači g. župnik, zlasti pa vlč. g. prof. dr. H. O. h. j. e. c., ki je zdaj v resni, zdaj v Šaljivi obliku govoril — „kakor bi rožice plel“. Prisrčna mu hvala. Po cerkvenem opravilu, ki je bilo nad vse prisrčno in ganljivo — saj je prisegalo okoli 100 najboljših mladičev naše župnije Brezmaščni ljudi — smo se po večernicah zbrali v kaplanijskih prostorih ter se navduševali za one lepe in vzvišene misli, ki jih je tako gorko mladiči priporočali naš nepozabni Slomšek. Zborovanja se je udeležilo tudi lepo število naših mladičev, ki so z očitnim veseljem poslušali govorilke ter si v srce zapisali zlasti besede Slomšekove: „Kdor se v mladosti prav uči, Za mizo lahko on sedi; Zanikna prismoda Za vratni kosti gloda“.

— Zato pa so tudi dobri šmartinski mladični sklenili, sedaj v mladosti se izobraževati, organizirati ter vse storiti, da prav sedaj položijo trden temelj svojim časnim in večnim sreči. V to nam pa pomagaj Bog in Maria brezmaščna. **C Sv. Pavel** pri Preboldu. V nedeljo, dne 8. de-

cembra po večernicah je imela naša Dekliška zveza svoj letni občni zbor, ki je pokazal, da se je Zveza v tem letu živahno gibala. Predsednica Julika Ocvirk je otvorila zborovanje in pozdravila v imenu Dekliške zveze vse navzoče. Nato je sledilo poročilo tajnice, ki nam je orisala vse, kar se je že storilo. Blagajnica in knjižnica pa sta tudi pokazali na svoje delovanje, da je Zveza res lepo napredovala. Končno so naš duhovni voditelj še predlagali, da se je izvolil ves prejšnji odbor, kar se je z veseljem sprejelo. Nato je nastopal predsednik Zveze slovenskih mladičnih, Vekoslav Zajc, ki nam je polagal na srce, kakšno čednost mora imeti vsaka mladenka, če hoče biti res prava članica Dekliške zveze. Opomnil nas je na razne napake, ki se godijo pri naših prireditvah. Nato se predsednica lepo zahvalila govorniku za nauke in zaključila zborovanje.

C Dramlje. Tukaj je umrl g. načelnik Franc Košutnik. Pogreb je bil v nedeljo, dne 15. decembra. N. v. m. p.!

C Sv. Peter na Medvedovem selu. Dne 4. decembra popoldne je velik požar upepelil trojno poslopje Janeza Škorc. Zgorelo je vse: vsi pripadki, gospodarsko orodje, stroji in druge premičnine. Posestnika zadene nesreča tem huje, ker ni bil zavarovan. Škoda znaša skupno okrog 10.000 K. Pogorelec prosi sosedje in druge, da bi mu z darovi priskočili na pomoci.

C Št. Lovrenc nad Prožinom. Dne 12. decembra je umrla dobra in krščanska žena, 80 let starata našega vrlega pristaša župana Gajšeka, Jera. Njen pogreb dne 14. t. m., in nad vse dolg in lep sprevod je pričal, kako je bila ranjena povsod priljubljena. Umrla je bila do začnjega čila in zdrava. N. v. m. p.!

C Smarje pri Jelšah. Naša Kmečka posojilnica je moralna zvišati obrestno mero pri hranilnih vlogah na 5% in pri vseh posojilih na 6%. To je morala storiti, četudi nerada, ker že tudi naša konkurenčna (nasprotnica) je zvišala obrestno mero. Čeravno pa mi plačujemo za hranilne vloge iste obresti kakor konkurenco, vendar imamo dosti nižjo obrestno mero za posojila. Zvišanje velja s 1. januarjem 1913.

C Rimski toplice. V nedeljo, dne 8. decembra je nekdo vdrl na tukajšnji poštni urad in hotel krasti. Poštna upraviteljica se je morala braniti z revolverjem. Tat je zbežal, a so ga kmalu prijeli orožniki.

C Laško. V Laškem se je ustanovilo Podporno društvo za revne šolarje na slovenski Šoli v Laškem. Isto priredi v nedeljo, dne 22. t. m., ob 3. uri popoldne božičnico v pivnici § 11. Na vsporedu je petje, deklamacije in govor, potem obdarovanje otrok. Vstopna je prosta. Stariši in prijatelji mladine se uljudno vabijo.

C Št. Jurij ob južni železnici. Kmet, podružnica ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 22. decembra t. l. ob tretji uri popoldne v gostilni A. Nendl a.

C Št. Jurij ob južni železnici. Kat. bračno društvo priredi ob prilikah dešetletice svojega obstanka na Stefanovo dne 26. decembra 1912 v priliku dešetletice Štiblerjeve predstave „Na Betlehenskih poljanah“ in „Veseli god“. Zatek ob 3. uri pop. K obilni udeležbi vabi odbor.

C Nova cerkev. Izobraževalno društvo priredi na praznik sv. Stefana, 26. decembra ob 3. uri pop. Idne v društvenih prostorih gledališko predstavo „Pri gospodi“ z deklamacijo in petjem.

C Gomilsko. Braslavško okrožje deklet ima v nedeljo, 22. t. m. ob 8. uri pop. v društveni sobi na Gomilskem svojo redno odborovo sejso.

C Frančelovo. Odbor Dekl. zveze je 15. t. m. deležil, da bo se vsako drugo nedeljo po zborovanju Dekl. zveze. V nedeljo, dne 22. t. m. ima naša novo ustanovljena Dekl. zveza, prvo mesečno zborovanje.

C Metlika. Dekliška zveza priredi občni zbor na kvatrno nedeljo dne 22. t. m. Dekleta pridite v obilnem številu.

C Možirje. Kat. slov. izobraževalno društvo ima občni zbor v nedeljo pred Novim letom dne 29. t. m. Vabljeni so vsi člani in prijatelji društva.

C Možirje. Pomodniki rokodelske zadruge za Možirje, Rečico in Kokarje priredijo dne 29. grudna ob 7. uri zvečer v gostilni „Ilirija“ sedaj Franc Bračič v Možirju svojo veselico v prid utrjenja blagajne pomociškega zbra. Prijatelji udeležite se!

C Miklavž nad Laškim. Podpisano šolsko vod

prijetnem spominu. Žaljuči rodbini Preskerjevi pa izražamo globoko sožalje.

b Videm. Mihael Vođopivec v Židolih je dobil nedavno izplačane posojila v znesku 300 K. Nato je pijačeval z nekim delavcem Požarjem po raznih videmskih gostilnah in se spravil precej krasno na pot proti domu. Med potjo pa je Vođopivec denar izgubil ali pa mu ga je kdo vzel.

b Rajhenburg. V četrtek, dne 26. decembra na praznik sv. Stjepana priredi naše izobraževalno društvo predstavo velezanime Finžgarjeve igre „Naša kri“. Vrli Slovenci od blizu in daleč, pridite si pogledat, kako so ljubili svoj narod naši predniki pred 100 leti! Začetek z ozirom na vlake ob pol štirih popoldne.

b Ševidica, Ševidnički gg. trgovci so storili hvalevreden sklep, da darujejo namesto običajnih koledarjev o Novem letu za uboge šolarje vsak po 20 K. Tako so izročili gg. Karol Čmperšek, Franc Kavčič, Luka Senica, Ludvik Smole, Kristijan Starkl in Anton Verbič podpisanim skupaj 120 K, koji znesek se obrne deloma za nakup obleke revnim šolarjem, deloma za šolsko kuhinjo, kjer dobiva vsak dan po 300 učencev toplo kušanje. Imenom ubogih šolarjev izkraja gori imenovanim gospodom za blagodušen dar prisrčno zahvalo. Jože Mešiček, nadučitelj.

Najnovejše.

Šoštanj. Na praznik sv. Štefana, dne 26. dec. ob 9. uri se vrši pri g. Josipu Ravlenu v Šoštanju shod Jugoslovanske strokovne zveze, ter obenem tudi občni zbor skupine J. S. Z. in volitev novega odbora. Vabiljeni ste vsi tovarniški delavci od vseh tovarn. Ne pozabite priti tudi obrtniki, kmetje in posli iz sosednjih krajev. Poročat pride tudi od načelstva J. S. Z. poslan govornik.

Galicija. Naše S. k. km. izobraževalno društvo ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 22. decembra t. l. popoldne po večernicah v bralni sobi z navadnim dnevnim redom: Poročilo predsedstva, tajništva, blagajničarja in knjižničarja, za tem vpisovanje udov in volitev odbora in nazadnje predavanje o trezneh izobraževanjih in gospodarstvu.

Državni zbor razpravlja o zakonu o vojnih dajatvah, proti kateremu obštruirajo češki radikalci. Večinske stranke hočejo to obštrukcijo steti z dolgorajno sejo. Seja se je začela v torek ob 11. uri dopoldne in v trenotku, ko to pišemo, traja še naprej. V torek je govoril dr. Verstovšek ter izjavil v imenu Slovencev, da glasujejo za to postavo. Za njim je začel govoriti češki radikalec Fresl, ki je govoril od 8. ure zvečer do 12. opoldne, torej 16 ur. Govorilo je še tudi več poslancev, posebno čeških radikalcev.

Mirovna pogajanja v Londonu gredo počasi naprej, ker Turčija zavlačuje. Do današnjega dne so pogajanja odgodili, ker turški pooblaščenci izjavljajo, da se smejo pogajati samo z Bolgari, Srbi in Črno-gorci, ne pa tudi z Grki, ki premirja niso podpisali. Balkanski zavezniki pa vstrajajo pri tem, da se pogaja Turčija ali z vsemi skupaj ali pa z nobenim; v tem slučaju se s Turki, tako je izjavil Bolgar dr. Danay, zopet vidimo pri Čataldći.

Vojska. Vkljub premirju pokajo topovi pred Dardanelami. V ponedeljek se je bila pomorska bitka med grškim in turškim brodovjem. Izpočetka so seveda poslali Turki med svet poročilo, da so zmagali ter najboljšo grško ladjo „Avera“ poškodovali. Pa ni bilo res. Iz Aten se uradno poroča, da so v tej bitki turške ladje precej trpele ter se umaknile v Dardanelle, kar je že radi tega verjetno, ker se od ponedeljka bitka ni več nadaljevala. Grško vojno ministrstvo je izreklo častnikom in mornarjem častno priznanje. — Iz Epira prihaja preko Londona vest, da je mesto Janina padlo Grkom v roke; vest še ni potrjena. Tudi pred Skadrom se boji nadaljujejo. Hasan Riza-bej, škadrski poveljnički, noče nič slišati o premirju, temveč strelja dalje.

Velika nesreča v rušniku na Nemškem. V sredo, dne 18. decembra zjutraj, se je v rušniku „Minister Achenbach“ pri Mengende v Zahodnem Nemškem vnel podzemeljski plin. V jami se je nahajalo večje število rudarjev, ki so večinoma mrtvi in težko ranjeni. Do včeraj zvečer so izvlekli iz jame 43 mrtvih in 13 ranjenih.

Listnica upravnosti.

FF. Slov. Bistrica: Ste postali premalo. Inserat, ki niso plačani naprej, pa odslej sploh ne sprejemamo.

Listnica uredništva.

Ljutomer: Podpis nečitljiv. — Studenec: Brez podpisa — rom v koš! — Vsem dopisnikom: Prosimo, pošljite nam dopise, katere želite imeti v božični številki, že v soboto. Sklep uredništva bo tokrat že v pondeljek zjutraj. Takrat se sprejmejo le še najnovejše novice.

Poslano.

Gostilna pri „Grozdu“

Dovršena so vsa popravila in dela na znani gostilni gospoda Spatzeka v Tegetthoffovi cesti v Mariboru. Vse je prenovljeno in na novo urejeno. V prvem nadstropju se nahaja soba za kopanje in gostom je ob vsaki uri po moči in po dnevnu toplo voda na razpolago. Kuhinjski prostori se odlikujejo po velikosti in krasoti. Kar se tiče komforata in higijene, je prištevati gostilno „pri grozdu“ brezvonomno k najboljšim v Mariboru.

Pomota! V inserat Ivana Mohorka na strani 8 se je vrinila neljuba pomota: Glasiti bi se moralno **Ptuj**, Ungartorgasse, ne pa Maribor.

Loterijske številke:

Dne 14. decembra 1912.

Trst: 34 88 52 40 1
Linc: 69 35 89 43 54

Lepo veljeposestvo, eno dobro uto od mesta Maribor v najprodovitejši legi, ob dobrini cesti ležeče, sposobno za vsako knetijsko stroko, zivino, sadje in vinorejo, rase najizbornjejsa vinska kapljica, se radi nevodenih obiteljskih rezmor po zelo nizki cenai in ugodnimi plačilnimi pogoji takoj proda. Zamore se tudi na poljubne kose kupiti posebno trakin, kateri meri nad 10 oroval, izvrstna goveja klajaja, za katero spravljati stoji prostorno poslopje na trakinu. Naslov pri upravnemu tega lista. 1808

1100 kron na leto pri-
8 stanovanj, 6 svinjskih hlevi,
pol ure od mesta Maribor Proda
s pod ugodenimi pogoji. Več se
izve pri lastu A. Šalamun, M. gal-
denska cesta 15 v Mariboru. 1300

Močnega učenca sprejme takoj Fr.
Vanpetič, pek v Žičah pri Konjicah.
1304

Posestvo v Račah na prodaj za
nizko ceno. Da se tudi v janem.
Hisa 2 minuti od postaje, priprav-
na za gostilno ali za kako drugo
obr, zraven 1 oral zemlje, sad-
nosnik, polje, v hiši 8 stanovanj,
hlevi vokani. Vpraša se pri g.
Košek, Zg. Kaplja Arvež. 1810

Razpošiljam orož-

je vseh vrst

na 10dnevno poskušnjo
in pregled. Puške lan-
caster-enocevke od 20
kron, dvocevke lancaster-
puške od 80 kron, Hammerles-puške od
70 kron, Flobert puške od 8 kron,
revolvenji od 5 kron, pištole od
2 kroni naprej. Popravili hitro in
po ceni. Ilustrirani cenik zastonj.

F. Dušek, tovarna o-
Općno št. 2047, na državni žel.,
Češko. 1294

Najboljše gramofone in

nove Jugoslovanske
plošče
po 2 kroni
50 vin., ši-
vanke 1000
od K 180
aprej raz-
pošilja e-
dino

Jan.

Cvetko v Globoki, pošta
Ljutomer. 1276

Malinske stupno, suhe gobe, namizne
jabolke in za most, hruške, fízol,
oves, pšenico, ječmen, bočne zrne,
korozno slamo od storžev, smre-
kova s orže, viski kamen, zelod,
krompfi sploh vse deželne pridel-
ke, kakor tudi petrolejske in ol-
inate sode, ter močnate, solnate in
strobnate vreče kupi vsako mno-
žino v letnici.

Anton Kolenc
Graška cesta št. 22, Celje.

500 kron!

Vam placam, če Vam moje sred-
stvo „Rias mazilo“ v treh dneh
ne odpravi, brez bolečin kurjih
čes, stiskov in vkoreninjenje
keže. Cena 1 lončku z jamstvenim
pismom 1 K. Kemeny Kasčanu i.,
Postfach 12/76. Ogrsko. 1181

Posestvo na prodaj za 640 kron,
drugo 30.000 kron s pritiskanimi
vred. Oglasiti se je pri Matiju Ži-
žek, v Kamnici pri Mariboru. 1091

Hiša na prodaj v prijsnem kraju
blizu Celja, blizu so rudolopi in
tovarne, in hiši (z opeko krita) do-
bra ugovina, pripravna za peni-
jonista, tri sobe za stanovanje,
prostor za trgovino in shramba,
kuhinja, v nej se nahaja vodovod
z dobro studenčno vodo, obokana
klet, dvoravnica, svinjak, vse z ope-
ko krito, zraven lep vrt in nekaj
kosenine. Redi se lahko ena krava
in dvoje svinj. Proda se radi dru-
žinskih razmer. Več pove Josip
Mirnik, trgovec in krojač, Ljubo-
je pri Celju. 1245

Trije blačci, pridni, marljivi in

tudi pošteni z letnimi spričevali,
se sprejmejo k goveji živini. Znati
morajo orati, voziti in drugo. Oglas-
iti se je pri oskrbniku „Meniš-
ko“ v Lembaru 23 pri Mariboru.

1299

Vinčar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Viničar se sprejme pod zelo ugode-
nimi pogoji. Vpraša se na uprav-
ništvu pod „Ljutomer.“ 1291

Prva južnoštajer. kamnoseška industrijska družba v Celju Nova ul.11, zraven slov. šole.

Velika zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih vrst marmora, granita in sienita. — Izdelovanje vseh monumentalnih in stavbenih del iz ~~zelenega~~ tu in inozemskega materijala s strojnim obratom. ~~zelenega~~

Plošče za pohištvo iz raznobarvnega marmorja. Najnižje cene. Kulantni plač. pogoji.

Denaria ni,

draginja je vedno večja, zaslutek pa majhen. Ako hočete z malim trudem **gotovo 10 do 20 K na dan zasluziti**, poslajte za pojasnilo v pismu pet znakov po 10 vinarjev in svoj natancen naslov na:

**Josip Batič, Ilirska Bistrica,
Kranjsko.**

1166 Vzajemna zavarov. v Ljubljani.

Glavni zastop za

Spod. Štajersko pri Franu Pograjc v Mariboru, na voglu Blumengasse in Quergasse

zavaruje 1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvone in premičine ter — 2 proti prelomom zvonov. Edina domača slovenska zavarovalnica. Svoji k svojim! Sprejema tudi zavarovanja za življenje, ozir. doživetje in proti nezgodam za Niževnstrško deželno zavarovalnico. 43 Pojasnila daje goresji zastop.

3 zlati nauki za zdravje želodca!

694—2

Kdor s „FLORIA-nom“ se krepča,
Zmiraj dober tek ima!

Če želodec godnja.

Pij „FLORIAN-a“, pa neha!

Ni otožen, ni bolan,

Ta, ki vtriva

Štev. 1024.

Oglas.

Po spremembni sejnega sklepa z dne 8. okt. 1912 se določi od

I. januarja 1913 naprej

sledeca obrestna mera:

- Za vloge $4\frac{1}{2}\%$.
- vknjižena posojila $5\frac{1}{2}\%$.
- posojila korporacijam $5\frac{1}{2}\%$.
- posojila na menice in zastave $6\frac{1}{2}\%$.
- za zamudne obresti 6% .

Ravnateljstvo

okrajne hranilnice v Slovenjgradcu,
dne 26. novembra 1912.

1316

Pohištvo

razpoljuja na vse strani trgovina
s pohištvo

Karl Preis,

Maribor, Stolni trg 6,
lepe postelje na valjar, nastavne
postelje 15 K, kuhinjska oprava
bredalne omare 28 K mize 9 K,
stoli K 2/60, trde, polirane po-
stelje 24 K, poliralo 15 K, spalni
divani, otomani, 30 K, jedilne
mize na poteg 34 K, usnjati
stoli 9 K, vse vrste lesne in
tapeciranega pohištva, posebni
oddelki pohištva iz železa in
medenine. Edini štajers. izdelek.
Izvirne tovarniške cene. Zičaste
podlage 8 K, matrace 6 K, že-
lezne postelje z ograjo 16 K,
postelje iz medenine 68 K, emaj-
lirane postelje 40 K.
Slobodno na ogled. Sloboden nakup.
Ceniki zastonji in franko.

Pozor ure!

Tična postrežba	Dober
Dober	Dober

Velika zatega ur, dragoc-
estvi, srebrnine in optičnih
stvari po vsaki cen.

Tudi se obreka! Iust. senč zastop
Gramefond et 20 do 200 K.

Niklasta romantična ura K 350

Pristos arhitekturna ura 7-

Originalna omaga ura 18-

Kabinjska ura 4-

Budiljka, niklasta 3-

Poročni prstani 2-

Srebrne verižice 2-

— Vodilna jamstva —

Nasl. Diettinger

Theod. Fehrenbach

urar in čalar 447

Maribor, ~~česarstvo~~ mizo 28

česarstvo zastavno in srebre.

Jabolka vsako množino od
stotov predpis po 12 do 28 vin. kg.
Andrej Oset, posestnik v Tolstem
vrhu p. Guštan Koroško. 1292

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Na Balkanu se bijejo junaški boji zveznega krščanskega vojaštva proti razpadajoči Turčiji. Človeška zgodovina ne pomni vojske, ki bi zahtevala toliko nadpolnih miadih življenj in ki bi v tako kratkem času dosegla toliko velikih uspehov. V par dneh so strili Slovani moč ogromnega turškega naroda tako, da bo v kratkem iščignila vsaea sled za Turčinom v Evropi.

Cel svet se čudi Slovanom in zasleduje z največjo napetostjo to vojko, kaj še le mi Slovenci, na katere utegne uspeh te vojske odločilno vplivati.

Ker smo pa vezani samo na kratka poročila v časopisu, ki si večkrat nasprotujejo, je pač upravičena želja, da se izdajo dogodki sedanje vojske v posebni knjigi, ki jo bomo brali mi in naši potomeci z zanimanjem še poznejša leta; saj jamči že prvi seštek in jamčita imeni g. autorjev, da bo ta knjiga trajne vrednosti. Knjiga sta sestavila e kr. profesor Anton Sušnik in dr Vinko Sarabon pod naslovom

Vojska na Balkanu 1912.

Vsa seštek velja 40 vin. Oelo delo bo obsegalo okoli 10 tedensko izhajajočih seštev. Dosej so izšli trije seštevki, vsi bogato opremljeni z krasnimi slikami. Če rti ali 5 seštek bo pa prinesel početka krasen, večbarven zemljepis balkanskega polotoka, ki bo vsele svoje preglednosti in načinosti mnogo prič mogel k lažemu umejanju vojnih operacij.

Naročniki naj naznajo svoj naslov „Katoliški Bukvarni v Ljubljani.“

Istočasno priporočamo:

Ped svobodnim solncem.

Povest davnih dedov. F. S. Finžgar. Cena K 3—, elegantno vez. K 4—. Slovenska kritika vseh nazirenj je v tem edina, da je roman „Pod svobodnim solncem“ ne samo najboljše Finžgarjevo delo, temveč hkrati tudi najboljši slovenski zgodovinski roman. Danes, ob velikih dogodkih na Balkanu je pa še posebno aktuelen, ker nudi najlepši vpogled v zgodovino balkanskih Slovanov. Roman bo nudil najboljši užitek, ker je tudi jezikovno umetniško izpopolnjen in vsakem oziru dovršen.

Vstaja Skenderbegova.

Zgodovinska povest z Balkana 60 vin., vezano 80 vin. Skenderbeg je največji krščanski junak, kolikor se jih je kdaj rodilo na Balkanu in njegovo ime se ravno sedaj večkrat imenuje v časopisu. On je rešil domovino turškega jarma in ta povest o Skenderbegovi vstaji je silno zanimiva in poučna.

Vojska na dalnjem Vzhodu.

Dr. E. Lampe. Cena K 4·80, vezano K 6—. Ob tej priliki upozarjam tudi na to velezanimivo knjigo, ker je važno primerjati sedanje vojsko na Balkanu s predzadnjim z Rusi in Japonci.

Zadnja kmečka vojska.

Zgodovinska povest iz leta 1573. Avgust Šenoa K 1·60, vezano K 2·60. To je posebno zanimiva povest ki pretresljivo opisuje trpljenje naših pradedov in njih obupne boje za prostost. Knjiga je pisana vseskozi na zgodovinski podlagi.

Knjiga o lepem vedenju.

Spisal Urbanus. K 3—, vezano K 4—. Knjiga je za vsega Slovencev neprecenljive vrednosti.

Najlepša darila za naše ženstvo:

Slovenska kuharica.

Magdalene Pleiweisove. VI. natis izpopolnila in predela S. M. Felicita Kalinšek *Velika izdaja* z mnogimi slikami in večbarvimi tabelami obsega celotno kuhanj ko umetnost in stave vez. K 6—. Okrajšana izdaja za vsakdanje potrebe K 3—, vezana K 3·60. To je po soglasni sodbi strokovnjakov najboljša in najobsežnejša slovenska kuhińska knjiga.

Gospodinjstvo.

Navodilo za vse v domaćem gospodinjstvu važna opriavila. Solam in gospodinjam sestavila T. M. Ljubina Purgaj. Cena K 2·20, vezana K 2·80. Za vsako sleherno gospodinjo potrebna knjiga.

Mestna občina Maribor
v Mariboru upelje
zavarovanje pogrebnih stroškov

katero se je na Dunaju in v Gradcu izvauredno dobro obneslo. Plačevanje traja k večjemu 15 let. Mesečni prispevki od 40 vin. naprej. Do 50. leta brez zdra ništega preiskovanja, nobena vpisnica. Pravico do izplačila že po 6 mesecih. V zvezi z zavarovanjem pogrebnih stroškov se lahko sozavarjuje tudi kaka svota za plašio nagrobnega kamna, vzdržavanja groba, nabavo žalne obleke, plačilo lekarniških stroškov, zdravniških honorarjev itd. Pogreb se izvrši po tukajšnjem mestnem pogrebnem zavodu. Zahtevajte naščete pri glavnem zastopstvu mestne cesar Franjo Jožefove jubilejne življenske in rentne zavarovalnice za Stajersko in Koroško v Gradcu, Roseggergasse 2 (Tegetthoffova ul. 10), telef. 256/VIII., pri kateri se sprejmejo tudi vse druge zavarovalniške zadeve, kakor za slučaj smrti, deživetja, za doto, rente in pokojnino. Kot javni zavod daje brezpečno varnost! 1309 Zastopniki se istejo.

Štefan Kaufman
trgovina z železnino
v Radgoni
priporoča svojo veliko
zalogu v lepo pozla-
čenih nagrobnih kri-
žev po jako nizki
ceni. 601

Alfa-brzoparičniki za krmo
izdelani v posebni novozidani tovarni za Alfa brzoparičnike.
! Patentirana iznajdba !
kakor iz enega kosa vlti, zelo priprosti, nad vse trpežni in praktični paričniki sedajnosti.

Alfa-posnemalnik, model 1911
! Najostreje posnemanje !
! 20 let nepoškodovan !
1,600.000 jih je v rabi ! 950 odlikovanj i.t.d.

Delniška družba Alfa separator Dunaj XII/3.

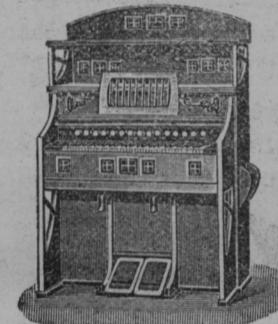

**Serravallovo
železnato kina-vino**

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna odlikovalna komisija in častni diplom k zlati kolajni: Krepilno sredstvo za slabotne, malokrvne in rekonvalisce. Povzroča voljo do jedi, utruje živec in popravi kri. Izborni okus. Nad 7000 zdravniških spričeval.

**I. Serravalle, c. kr. dvorni dobavitelj
Trieste-Barcela.**

Kupi se v lekarnah v steklenicah po pol litra á K 2'60 in
445 po 1 liter á K 4'80.

Josip Brandl,
izdelovatelj orgel
v Mariboru o. Dr.
izdeluje cerkvene orgle v vsaki velikosti zelo solidno delo. — Prevzame uglasbo, popravilo in prestavbo starih orgel. — Izdeluje harmonije najboljše kakovosti evropskega in amerikanskega sistema za cerkve, šole in zasebno rabo po nizki ceni.
Transponirharmonista z 28 akordi.
Proračuni in katalogi brezplačno in poštine prosto.

Priporočam velečasiti **duhovščini**

vošcene svece
najboljše kakovosti,

katere lepo gorijo in ne kapljajo; istotako priporočam mili-sveče v vsaki obliki po najnižjih cenah. Pošiljatve franko.

S prošnjo do velečasite **duhovščine** za cenj. naročila, katere izvršim točno in v splošno zadovoljnost billeži in se priporoča

Franjo Gert, medičar in svečar, **Maribor**,
Gospodska ulica. 1280

in modne tkanine za gospode
in gospo priporoča izvozna
hisa.

PROKOP SKORKOVSKY IN SIN
v Humpolci na Češkem.
Vzroči na pršenje franko.
Zelo zmerne cene. Na željo
hečem dati tukaj izgetoviti
gospodske obleke. 135

SUKNA

CEFIRE

Zahvaljujte "JUBILEJNI CENIK" zastonji 1912

Fr. Čuden, Ljubljana

Sukno

za moške in vojne za ženske obleke
83 zadnje mode, razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna
R. Sternecki v Ceiju št. 300.
Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštne
prosto.

**Mi iščemo
marljivih sotrudnikov**

Odelek za srečke Češke industrijske banke.

Zastopstvo za jugoslovansko ozemlje
Ljubljana.

Naznanilo otvoritve.

trgovina za fino rafiniran, popolnoma ognja in eksploziji varen

Usojam si naznaniti, da sem v Mariboru, Ungartor-gasse štev. 5 zraven velike kasarne otvoril specielno

„Austria“ — petroleum.

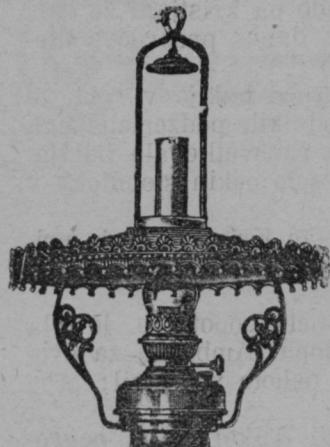
Dovoljujem si tedaj Vas prositi, da blagovolite za poskušnjo naročiti pri meni petroleum; prepričali se boste o blagu, da je glede na kakovost brez konkurence. Gotovo boste zadovoljni in boste še nadalje rabili izključno le „Austria“-petroleum. Priporočaje se za cenj. naročila beležim z odličnim spoštovanjem udani

Ivan Mahorko, lastnik „Austria“-petroleum trgovine.

LJUDSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (HOTEL „PRI BELEM VOLU“)
v CELJU, Graška cesta štev. 9, I. nadstropje

**Edina štajerska narodna steklarska
trgovina**

Na debelo!

Na drobno!

Franc Strupi, Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zaloge steklene in porcelanske posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzetje vseh steklavskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

obrestuje hranične vloge po

5%

od dne vloge do dne vzdiga

počenši s 1. januarjem 1913.

Rentni davek plačuje zadruga sama.

Dobro biago
točna postrežba

Kdor Edina slov. trgovina
z železnino

si hoče prihraniti denar

1169 kupuje vse v slov. trgovini

Ivan Veselič & drug

v Ormožu, podružnica Velika nedelja.

Največja zaloge manufakturnega blaga, kakor sukna, druka, hlačevine, platna itd. Vse vrste špererije, najfinčje moke, kave itd. Največja zaloge vse vrste železnine, kakor tudi visi ekovi za mizarje in stavbe po najnižjih tovarniških cenah.

— Kupuje zrnje, kakor pšenico, rž, fižol itd. potem jajca, suhe gobe, perutnino vedno po najboljših dnevnih cenah.

40 klavirjev in harmonijev

boljboljši pianini, Steizhmer in Hörigel (amer. harm.), vseh vrst glasbenega uredja, strum in muzikalij ima v veliki izbiri izključno in edinole A. Breznik, sodno zapris strokovnjak Ljubljana Kongresni trg št. 15 („Zvezda“, nasproti nunske cerkve). Svarim pred nakupom event. falzifikatov ali slabega blaga, zlasti ker dobi pri 15 kron meni vsakdo na obroke po prvovrst instrument gori imenovanih slonitvih tvrdk z resnično 10letno garancijo. Kdor si izposodi pri m-ni klavir, postane tudi lastnik istega dočim je dosegla najemščina višino kupnine! Velikanska zalogaj najb. violin, harmonik, citer, tam burič i.d. po najnižjih cenah. Zamenjava najugodnejša. Uglajevanje in popravila točno in ceano. 968

Šolske potrebščine

kakor zvezke, svincnike, peresnice, peresa, kamenčke, tablice, radirke, gobe, črnilo, torbice, barve, čopiče, barvene krete itd. ima v največji izbiri na zalogi tvrdka

Lastna zalog

ljudkošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskov za urade.

Zaloga raznega papirja.

Goričar & Leskovšek
Celje, Graška cesta 7.

Zvezna trgovina

Goričar & Leskovšek

Celje, Rotovska ulica št. 2.

P. n.

Titania-delavnice

WELS.

Prijetna dolžnost nas veže, da Vam za Vaše aparate za dobavo vlažnosti, katere rebimo za vse naše urade, izr. kamo največje priznanje. Največja korist Vaših aparatov obstoji gotovo v tem, da zrak v sobah, kateri se vsled vedenje kurjave osuši, po uporabi Vaših aparatov zopet dobi dovolj vlažnosti, ker je za po nezdravem zraku oškodovane dihalne organe samo obsebi umevno velike vlažnosti.

Predobro je znano, da velika množina manjših bolezni dihalnih organov po zimi izvira od tega, ker se pri spremembi temperature organi podvrženi raznim boleznim ravno vse ed preslabega zraka. Vaše aparate torej vsakemu najtopleje priporočamo to tembolj, ker je njih uporaba celo priprosta, rabijo le malo prostora in ker se radi njih priproste, okusne izpeljave vsakemu dopadejo.

Sprejmite torej izraz naše hvaležnosti ter beležimo

z velespoštovanjem

Glavna pisarna industrielnih delodajalnih organizacij.

Predsednik:

Dr. Lachner.

Za upravnštvo tajnik:

Dr. Margaretha.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Stolna ulica štev. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 $\frac{1}{2}$ %, proti tri mesečni odpovedi po 4 $\frac{1}{2}$ %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po 5 $\frac{1}{4}$ %, na vknjižbo in poroštvo po 5 $\frac{1}{4}$ % in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednestnih papirjev. Dolgo pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve govorih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnika brezplačno, stranka plača le koleke.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsake sobote od 8. do 12. ure dopoldne, izvzemši praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejema vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Delniški kapital
8 milijonov K.

Podružnica

Ljubljanske kreditne banke
v Celju

Rentni fond čez
800.000 K.

obrestuje vloge v tekočem
računu od 15. nov. 1912 po

5% čistih

z 60 dnevno odpovedjo po
5 $\frac{1}{2}$ %

od dne vloge do dne dviga

Rentni davek plača banka sama.

LISTEK.

Soterija.

(Po nemškem izvirniku. — Povest iz časov preganjanja kristjanov).

(Dalje.)

Drugo poglavje.

„Jaz vem gotovo“, mu reče ta, „da je Soterija kristjanka; kajti videl sem jo že kot otroka, da je bila s stariši in z bratoma pri tajnih sestankih.“

„Torej tudi njeni stariši“, je zaklical Ambrožij, „so pripadali tej verski vrsti? Neverjetno! Nikdar nisem ničesar opazil na mladih bratih, kar bi potrevalo to sumničenje.“

Sicer pa, če sta bila brata kristjana in sta vendar ostala razumna mladeniča, hrabra vojščaka in ljubezniiva bojna tovariša, kako je mogla taista vera dekljici potem tako glavo zmešati, da se je odpoveidalna vsemu veselju družinskega življenja, da bo ovenela kakor cvetlica v pustinji.

Miglaj, ki ga mu je dal Korintij o neki čudoviti jedi, ki krepča kristjane pri vseh žrtvah, je dražilo Ambrožijevo radovednost še bolj, da bi bil priča teve svečanosti in bi neopažen spoznal skrivnosti krščanske vere.

„No“, odgovori Korintij po kratkem premišljevanju, „če ti ne manjka poguma, bi se to pač lahko zgodilo.“

„Jaz sem vojak“, odgovori Ambrožij, nevoljen vsled te opombe, „in če bi trebalo, bi se poskusil z dvajsetimi sovražniki.“

„O, tvoj meč nima pri tem ničesar opraviti. Ti moraš imeti pogum, priti na kraj, kjer pokopavajo kristjani svoje mrtve.“

„Beži, jaz se ne bojim strahov! In kako bi mogel biti tam prisoten pri kaki daritvi?“

„V prihodnjih dneh“, odgovori Korintij, „bodo kristjani v Apijkevi ulici obhajali spomin mučencev Evtihija.“

„Dobro, pa pojdem tukaj.“

Korintij se je nehoti nasmehnil.

„Zaradi velike previdnosti“, reče ta, „h kater so prisiljeni kristjani zaradi strašnega preganjanja, bo težko priti do njih. Ti veš, da je prvi ukaz božanstvenega Dioklecijana zaplenil vse premoženje, cerkeve in pokopališča kristjanov; le skozi skrivenne vhode morejo priti v svoja podzemská pokopališča.“

Po nekoliko dnevi pa je Ambrožij vendar-le velel poklicati Korintija k sebi in mu reče: „Čim bolj je tvoj načrt pustoloven, tem bolj me miče. Velja, poizvedi čisto natanko za dan in uro njihovega stanku; jaz bom med tem urečil vse potrebno.“

V katakombah.

Cemeterij ali podzemeljski mirodvor, ki se razteza dandanes okoli in pod cerkvijo sv. Sebastijana, približno pol ure pred apiskimi vratimi, se je imenoval v starem času „Cemeterium apostolorum“, ker sta počivali tukaj nekaj časa trupli sv. apostolov Petra in Pavla. Tukaj je bil pokopan okoli leta 300 mučenec Evtihij; grobni napis papeža Damaza nam opisuje strašne muke, ki jih je prestal zavoljo Kristusa. Zraven njega je bil pokopan tudi sv. Sebastijan, najmenitejši izmed mučencev, ki počivajo na tem pokopališču. Ker pa je dal cesar zasuti stopnice v cemeteriju, so napravili krščanski pogrebeci skriven vhod v katakombe iz bližnjega arenarija ali iz peščene jame.

Ambrožij nikakor ni spoznal nevarnosti, ki se jih je izpostavil pri svojem podjetju. Tuđi ga niso strašile te nevarnosti, in vsi pomisleki so bili odstranjeni vsled upanja, da bo videl Soterijo in spoznal čaravnika, ki mu je odtujil srce mlađe gospe. Orfej je šel v temni podzemeljski svet, da bi iztrgal iz rok smrti svojo Evridiko ter jo zopet pripeljal na zlati-

mi žarki obsevano zemljo; ali naj se še pomislja slediti svoji izvoljenki v strašno mesto mrtvih, da bi jo oprostil čaravnika, ki jo ima v sponah? Toda njegova strast mu ni dala miru. Ni se hotel prepričati samo osebno, ali je sprejela Soterija krščansko vero ali ne, temveč videti je hotel z lastnimi očmi to družbo pri svojem skrivnem opravilu, da bi potem lažje izmisli sredstva, s katerimi bi mogel potem preprečiti vsak vpliv družbe na devico. „Ali se naj“, tako je govoril sam pri sebi, „sramotno umaknem pred trdnjavjo, ki ni padla takoj pri prvem naskoku? Nikakor ne, ravno ta up je ost, ki me izpodbada, da premagam trdnjavo, katere posest je največja sreča v mojem življenju.“

Oblečen kot poljeđelec, s svečo in kresalom v roki, korakal je Ambrožij na praznik zgodaj zjutraj — bilo je namreč 4. svečana — po potu proti apiskim vratom. O vsem ga je poučil Korintij, ki je vse opazoval kot kristjan. Zvezde so bile še na nebuh in so gledale ljubezniivo na zemljo, ki se je še zibala v sladkem spanju; resnobni in veličastni so bili grobovi na vsaki strani apiskske ceste; mrzla jutranja sapa pa je prisilila popotnika, da se je zavil bolj v svoj, iz ovčjih kož sešiti kožuh.

Nekaj korakov pred vratim je došel hromega človeka, ki se je opiral na bergljivo. Brez dvoma je bil kristjan; kaj drugega bi bilo prgnalo tega berača semkaj? Gotovo mu ga je privedla semkaj Sreča.

Zato ga je pozdravil Ambrožij: „Mir s teboj, brate!“ ter ga vprišal, gre li tudi on v grobišče apostolov, da bo navzoč pri današnji slovesnosti, ki se bo obhajala na čast mučenca Evtihija. Da bi pa takoj vzbudil zaupanje, se je izdal za osvobojenca plemenite gospe Soterije, ki je imela v bližini Ancija posesto, s katerega je prišel še-le prejšnji večer zelo pozno.

Ambrožij si nikakor ni mislil, da je ta berač — imenoval se je Krispin — straža, ki so jo postavili semkaj kristjani, da pazi, ali ni nič sumljivega v bližini.

Krispin mu je odgovoril navidezno popolnoma mirno, spoznal pa je takoj, da ta ni navaden delač, kakor kaže njegova obleka. Ambrožij je vprišal že tako dvomljivo, da mu je lahko odgovoril Krispin še bolj dvomljivo na njegovo zvito vprišanje. Zato je lahko sumničil Krispin, da je ta poljeđelec ogleduh.

Zelo je bil presenečen Ambrožij, ko je slišal, da bosta prišla prepozno k službi božji; kajti še-le včeraj se je naznanilo, da se prične služba božja ura poprej kakor navadno.

Ambrožij je postajal vedno bolj nevoljen, ker se je pomikal njegov spremjevalec le počasi; bal se je, da bo vsa slovesnost že pri koncu, ko bosta prišla tja. Nazadnje sta vendar-le dospela do cilja; berač je krenil na desno od apiskske ceste po stranski poti in šel vedno pred Ambrožijem, prestolil živo mejo in sta bila pri vhodu votline, popolnoma skrite v drevoju in z grmovjem obrastle. Pogrebec, ki je tam stal, ga je nezaupljivo pogledal, ko je spoznal tuj obraz; toda smehljajoče je pripomnil Krispin:

„Boidi brez skrbi, najboljši prijatelj! Evo tovariša, ki ti ga posebno priporočam v varstvo.“ Kristjani so se imenovali med seboj „bratje“; kako bi naj torej slutil Ambrožij, da je naziv „najboljši prijatelj“ dogovorjeno znamenje preteče, nevarnosti in pomeni ravno nasprotino?

Popolnoma ravnodušno je nadaljeval berač: „Ker sem jaz že utrujen, pelji ga ti, in sicer po najkrajši poti tamkaj po lestvi k službi božji, med tem bom pa jaz stražil tukaj.“

Ko sta si pripravljala bakljo, si je hotel Ambrožij natančnejše ogledati spremjevalca. Na njegovem obrazu je takoj spoznal nekaj sumljivega, ki ga je vznemirilo, toda predno se je tega popolnoma zave-

nahajalo 10.000 funtov, to je 240.000 kron vredno zlato. Uvedli so najobširnejše pozivede.

Tatinski pes. Berolinska policija je prijela družbo vlonmilcev, ki so vlonili v več izložbenih oken in katerim je vedno pomagal njihov pes. Pes je bil takoj izučen, da je začel takoj renčati, če se je kdo približal, kadar so bili njegovi „gospodje“ na delu. Napsled je pa vendar ravno pes postal usodepoln za vlonmice. Policiji se je namreč zdelo čudno, da so vedno videli tega psa, kadarkoli je bilo kam vlonljeno. Policija je pričela poizvedovati po gospodarju tega psa ter na ta način zasledila vlonmice.

Pet roparjev vjetih. Iz Sarajeva poročajo, da se je posrečilo tamkaj zajeti 5 roparjev neke znane roparske družbe, ki šteje 10 članov. Pred kratkim so ti ludodelci pri nekem vlonmu odnesli 30.000 K in za 5.000 K raznih dragocenih predmetov. Baje je eden teh razbojnnikov neki bivši deželník uradnik.

Vojna in igrače. Iz Londona pišejo: Balkanska vojna je tako zelo navdušila angleške otroke za vse, kar je z vojno v zvezi, da so morali izdelovalci igrač, ki so imeli za Božič že velike zaloge igrač, zaposlit v začnjem trenotku celo armado delavcev, da izdelajo nova naročila. Največji angleški tovarnarji so dobili te dni pred vsem naročila na vojne igrače. Igrača, ki jo že zdaj pridajajo, se imenuje „adec Turkov“. Bolgarski in turški vojak, oborožena z bodalom, si stojita nasproti. Če se navije enkrat pero, tedaj se pripravi Bolgar, da se vrže na Turka; če se navije trikrat drugo pero, tedaj se skuša Turek braniti. Končno pa pada majhni osmanski vojak na tla in zmagovali Bolgar se vrže na njega. To igračo kupujejo v velikanskih mpožinah.

Nadvojvoda in kmetica. Nadvojvoda Avgust Oldenburški je pred kratkim slavil svojo 80letnico. O

del, je že stopal pogrebec po temnom hođniku; zato je moral hiteti, da mu je sledil.

Ako bi bil sedaj še enkrat pogledal berača, ki se je smehljal kakor lovec, ki od daleč opazuje divačino, bližajočo se zanki, bi gotovo ne bil storil korka več.

„Torej ta blaga Soterija, ta angel je, ki jo hočeš ti pogubiti!“ je mrmral sam pri sebi Krispin. — „Hočem jo svariti, da se bo dobro varovala. Seveda bi bilo najbolje, da bi šel za njima in bi naklestil tegu nesramneža s pomočjo pogrebeca takoj, da bi si ravnal kosti 14 dni.“

Ker je pa uvidel Krispin, da to le ne gre, se je pomiril, ko se je spomnil, da bo ta ovačuh potreboval vsekakor dobro uro če ne več, predno bo prišel zopet na svetlo. Do tedaj se bodo pa kristjani že razšli v mesto in tako bo vsaj za danes preprečen njegov naklep.

Pogrebec, ki je imel gorečo bakljo v roki, je peljal Ambrožija po temnih hodnikih podzemeljskega pokopališča, ki jih je pa slabo razsvetljevala baklja. Črez nekaj časa sta prišla po zelo ozkih stopnicah v mirno prebivališče mrtvih.

Po lestvi, ki jo je omenil že Krispin, se je prislo v drugo nadstropje pokopališča; verniki pa so bili zbrani še niže.

Lestva, po kateri sta dospela popotnika, je bila zelo ozka in slaba, in ko je stopal Ambrožij za svojim spremjevalcem po njej, je nehoti vzdliknil: „Pri Jupiteru! To je kozja steza!“

Kristjan, ki se pridružuje! Tako je bil pogrebec na jasnom glede Ambroževega značaja.

Ambrožij si prižige svečo, ki jo je prinesel s seboj na bakljo, in oba sta šla naprej po ozkih in nizkih hodnikih. Na vsaki strani grob pri grobu, počivališča odraslih kakor tudi otrok, tuintam so bile tuži vdolbine v steno, okrašene s podobami, na vse strani pa so držali hodniki v neprodorno temo, kdo ve kam.

Ambrožij je zvesto sledil svojemu spremjevalcu, ki je vedno bolj pospeševal korake; zavoljo neke skrivne slutnje je prebral tupatam kak grobni napis, ali pa si je napravil znamenje, kjer se je zavila pot v nasprotno stran.

Slednji se mu je zdelo, da sliši od daleč petje. Torej mora že vendar nehati to tajno potovanje.

Nakrat pa zavihti spremjevalec svojo bakljo na desno in levo ter jo spusti v brezidno. Predno se je Ambrožij zavedel, je že izginil njegov spremjevalec v temi.

Ambrožij je bil sedaj vjet, in preteklo je nekaj časa, predno se je popolnoma zavedel svojega kritičnega položaja. Začel je na vso moč preklinjati in se rotiti nad spremjevalcem, ki ga je tako nesramno speljal, potem pa iskal izhoda.

Kar ga vzbudi iz težkih misli neko skrivnostno petje, ki je prihajalo iz globočine. Ambrožij se je približal odprtini. Na tleh pa je še gorela baklja ter že zelo slabo razsvetljevala grobne spomenike, njemu pa še vendar naznajala, da se nahaja tukaj še drugo prebivališče mrtvih.

Petje, ki je prihajalo iz bližine, je bilo zelo preprosto, vendar resno in veličastno.

Ambrožij se je sklonil na odprtino, poslušal ter razumeł besede:

„Adstiterunt reges terrae et principes conveniunt in unum aduersus Dominum et aduersus Christum eius. (Vzidigujejo se kralji zemlje in knezi se posvetujejo zoper Gospoda in zoper njegovega maziljenca.) — Qui habitat in coelis, irridebit eos, et Dominus subsannabit eos. (On, ki prebiva v nebesih, se jim smeje, in Gospod se jim posmehuje.) — Dabo tibi gentes haereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terrae. (Dal Ti bom narode v dedčino in kraje zemlje v posest.)“

(Dalje prih.)

njem pripovedujejo na Oldenburškem kako zanimiv dogodek in Oldenburžani ga ne nazivajo drugače nego „naš Avgust“. Nađvojvoda je s svojim samodržem povozil in usmrtil kravo. Naslednjega dne je postal nadvojvoda po lastnici krave ter jo dal vprišati, koliko velja krava. Kmetica pa je odgovorila: „Moja krava povožena in mrtva — ? Tega naš Avgust ni storil“, ter poslala slugo nazaj. Nadvojvoda je dal še enkrat vprišati kmetico. Tedaj je pa slabo naletel. Ko je sluga pojasnil ženi, da je vendar-le Avgust povozil kravo, je zaklical: „Če je bil to res naš Avgust, tedaj se mi smili, da je tako reven, da si ne more kupiti klonj in da se mora voziti v smradljivcu. Jaz mu torej kravo darujem“.

Nečuvene sleparje uganjajo sedaj židovski agentje v Galiciji z ubogim ljudstvom, ki je bilo tako nespatno, da je dvignilo svoje prihranke iz hranilnic. Židovski agentje hodijo po deželi, sleparje ljudi z različnimi poročili in dajejo za bankovce po 20 kron 13, 14 ali 16 kron, za bankovce po 50 kron pa 30 kron. Bankovce po 10 kron plačujejo ti sleparji s šestimi kronami. Oblasti so več židov zaprle. Take so posledice neumnosti. Človek si skoro ne more večje neumnosti misliti kakor je ta, da kdo iz strahu pred vojno dvigne svoj denar tam, kjer je bil popolnoma varen in ga nese domov, kjer mu prete tatovi, ogenj, izguba in sto drugih priložnosti. Najmanj, kar se nedvomno izgubi, so pa obresti. Kdor ima le malo trezrega pomisla, ne bo dvignil denarja iz hranilnice, kjer je tudi za časa vojne popolnoma varno naložen.

Iz hranilnice dvignjen denar. V Blanskem na Moravskem je iz strahu pred vojno dvignila neka kmetica 5100 kron iz hranilnice ter jih skrila v neko luknjo za dimnik. Ko je pogledala čez nekaj časa tje, ni bilo več denarja. Tatovi so jeli ga ukradli.

Iz celega sveta.

V enem mesecu porabili za 53 milijonov tabaka. Statistični urad avstrijske tobačne režije priobčuje ravnokar statistiko meseca aprila t. l. prodanih tobačnih izdelkov. Zvišanje cen tobaku mnogo proda nega tobaka ni zmanjšalo, ampak celo povišalo. Meseca aprila t. l. je bilo cigar itd. prodanih za 7 milijonov kron več kakor meseca aprila 1. 1. Meseca aprila je bilo med drugim 185,808,453 cigar in 700,958,725 cigaret. Skupni dohodek iz vseh vrst tobaka je bil letos meseca aprila 52,794,675 kron, lani 45,536,417 K.

Največji človek na svetu umrl. Dne 20. novembra umrl v starosti 34 let v Witebsku v Rusiji največji človek na svetu, Machnov. Meril je 2 m 36 cm. Bil je večji kakor sv

BOŽIČNA

Slov. Gospodarju

PRILOGA

za leto 1912

Božič.

(Anton Martin Slomšek. „Drohtinice“, l. 1846, stran 198, sl.).

Preljubi sveti Božič ti,
Tebe se veselimo mi,
In jaslice napravljamo,
Za tebe čedno posteljco.

Sam Bog je tebe nam poslal,
Pa tud' orehov dosti dal;
Njih hočmo lepo pozlatit,
In ž njimi tebe počastit.

Glej, otročiči majhni smo,
Podaj nam svojo ročico,
Da rastli bomo lepo mi,
Prav pridni kakor angelci.

Dekleta, izrezljajte le
Iz bele gobe brezove
Golobce, naj se majajo,
Krog jaslic lepo letajo.

Po berščan fantje pojdemo,
Grozdiče mu pobelim;
V zelenji mora kote bit',
Vsa hiša se veselit.

O sveti Božič, praznik naš,
Ki nam veselja tol'ko daš,
Ohrani nam veseli čas,
In hudega obvari nas!

Preljubi svet' božični dan,
Otrokom prazniki najbolj znan,
Kjer Jezusa spoznavamo
In božje Dete molimo.

Preljubi sveti Božič ti,
Naj bomo tvoji bratci vsi,
In tvoje ljube sestrice:
To naša srčna želja je.

Mir ljudem na zemlji . . .

(Božična povest. Napisal Al. Leben).

„Slava Bogu na višavali in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje!“

Rajsko milo je zadonela ta angelska pesem pred davnimi, davnimi časi nad ubogimi pastirci na betlehemske planjavah, ko je božje Dete stopilo z nebeskih višav dol in nizke, borne jaslice.

* * *

Na prijaznem griču, kjer se začenjajo daleč na okrog slovečje ljutomerske gorice in od koder se odpira diven razgled po bogatem širokem Ptujskem polju, je stala pred večimi leti samotna, od starosti skoro docela očrnela koča, ki je s svojimi majhnimi okeni zrla dol in ravno proti cerkvi sv. Marijete.

Tiho in brez življenja so bile od dolgotrajnega deževja in snega premočene ceste; samo vrabci so čivkali svoje nemelodične glasove ter veselo skakljali, ne zmeneč se za bedo nastopajoče zime, od enega brezlistnega drevesa do drugega.

Še bolj žalostno, kakor zunaj, pa je bilo v koki na vinskem griču, kjer se je pomikala po zakajenih stenah senca smrti ter se slišalo bolesti polno stokanje trpečega človeškega srca.

V polmračni sobi je ležala na trdi postelji mlada ženska. Dihala je težko in hropeče, na vpadlih licnih stenah senca smrti ter se slišalo bolesti polno stokanje trpečega človeškega srca.

„Ali mi hočes verjeti, Ivan“, je nagovorila s težavo in v pretrganih stavkih bolnica zraven sebe sededečega moža, „naš Gospod me želi imeti pri sebi; jaz moram od tod — kmalu, kmalu! Smrt me že grabi v udih, to čutim dobro.“

„Bodi tijo, Roza, ne govori tako“, je zakričal mož v bolestni razburjenosti; „ne pustim te od tod. Do sedaj še nisi imela nič dobrega pri meni, revice; a sedaj hočem srečo prisiliti. Noč in dan hočem delati in se potiti, da ti naredim dobro in lepo ter udobno življenje, in čisto ničesar ne smeš več pogrešati . . . In ker ne maram za prav nobenega človeka več na celem svetu, zato pa hočem tebe tem bolj obispiti z veliko, veliko ljubezni, ki gori v mojem srcu.“

„Ivan“, šepetala je žena, „dokler sem bila pri tebi, se mi je vedno dobro godilo . . . In poleg vseh težav sva imela vendar-le dokaj srečo, seveda vsikdar le za malo, malo časa; pa za to ne moreš ti ničesar — in jaz ne bom pozabila twoje ljubezni, tudi v večnosti ne.“

„V večnosti! v večnosti!“ vzklikanil je bolestni mož, „ti ne smeš proč od mene, ljuba moja! Kaj naj počrem jaz brez tebe? Nimam nikogar ne v nebesih, niti na zemlji, nego edino-le tebe.“

„Ivan“, je šuštela žena, „mir moraš skleniti z našim Gospodom in z ljudmi.“

„Mir skleniti, Roza? Jaz sem mir že imel. Zakaj pa nama niso pustili miru? Zakaj so ravno name naperili ves sum? Vsem drugim se je verjelo, samo moje spričevalo, moj zagovor, ni veljal nič. Kolarjev Ivan je pač moral biti tat, saj niti vinarja od onih tisoč goldinarjev niso našli pri naju. — Tisoč goldinarjev, ha-ha, če bi ti bili v najinih rokah, bi mi dva tudi boljše lahko živel! — Radi samega suma

in vsled izjave nekega lopova sem moral iti 3 leta presešeti v ječo, in tebe niso niti enkrat pustili k meni, in ti si bila istotako nedolžna kakor jaz.“

„Naš Gospod je še več pretrpel, Ivan, in tudi po nedolžnem.“

„Toda zakaj se ravno lopovom vedno dobro goodi? Molila sva, vestno izpolnjevala svoje krščanske dolžnosti ter se s trudopolnim delom pošteno privala skozi življenje. Naš Gospod je večel, da nimava na tem razburkanem svetu ničesar drugega, nego svoje dobro ime ter nekoliko malenkostne sreče in veliko ljubezen med seboj; a čim večja je ljubezen, tem krutejša je ločitev in — po nedolžnem! V ječi sem imel časa dovolj, premišljevati vse te reči, in pri tem sem se odvadil molitve in spovedi. Zaupanje v našega Gospoda sem izgubil popolnoma in ljudi ne morem trpeti nikoli več, sovražim jih iz dna srca in ne maram sploh za nobenega človeka več na svetu.“

„Pa za mene, Ivan, vendar maraš.“

„Ti si angel, Roza! Vsi drugi so ju . . . !“

„Ivan, Ivan, prosim te, nikar ne govori tako! To me boli — v srce boli!“

„Odpusti mi, Roza, žaliti te nočem — jaz gotovo ne! . . . Ti si tako dobroščena in iz same dobroščnosti pozabljash, koliko hudega so nama prizadljali ljudje . . . Ti nisi nič manj trpela, nego jaz . . . Ali še veš, ljuba, ko sem prišel iz ječe domov? — Noben človek ni izpregovoril besedice z menoj, na stezi so me puščali osamljenega, v cerkvi so se vlekli proč od mene; pa tudi tebe so se izogibali kakor kakšnega okuženca . . . In ko si mi podarila otroka, najinega Ivančka, nisem v celi vasi našel človeka, ki bi bil otroku boter pri krstu . . . Ako se me ne bi bil usmilil neki, kakor po naključbi od nekod prišedši tujec, bi se bil moral z nekrščenim otrokom vrniti domov . . . In ko je ubogi črviček umrl, se ni prikazala niti ena živa duša pri nas. Moral sem sam svojega lastnega otroka zabiti v rakvico in ga nesti na pokopališče.“

Ivan je postal od razburjenosti smrtnobled. Tresel se je na celem životu ter je upri stisnjene pesti s tako močjo v klop, da je deska kar počala. — Po kratkem odmoru je nadaljeval nekoliko mirnejše:

„V celi vasi mi ni dal nikdo dela, in tako sem moral potovati 4 dolge ure dol na Hrvaško, iskat si dela in zaslужka. Sest dni v tednu te nisem videl, Roza, in le tiste kratke urice v nedeljo sem te imel pred seboj . . . In sedaj — sedaj pa me hočes zapustiti popolnoma in naj te nikoli več ne viđim, čisto nikoli več — oh!“

Tako je ternal obupni mož, kakor v mozeg zadevo drevu. Na njegovem obrazu se je zrcalila grozna bolest, toda nobena tolažilna solza se ni utrnila iz njegovega očesa. Tudi bolnica se je vila v nepisni žalosti, a tudi njen oko je ostalo suho. Oba sta se odvadila joka in solza. Ne vedoč, kaj da dela, je skočil mož pokonci, zrl srepo nekoliko časa skozi okno dol v ravno, med tem pa se tresel kakor šiba na vodi po vsem telesu; nato pa je vzel iz omare pipo ter jo basal s tobakom čisto iz navaže, tu se je še pravočasno spomnil, da žena ne more prenašati dima. Potisnil je težaj pipo počasi v omaro nazaj ter se zopet vsezel k postelji trpeče žene. — Po dolgem molku, med katerim je bolnica skoro nepremično ležala, se je ta nenačoma obrnila proti možu ter ga vprašala z mehkim glasom:

„Ivan, ali me imaš kaj rad?“

„Roza, kako me le moreš kaj takega vprašati!“ je zakričal mož, „ti vendar veš, da biva v mojem srcu le ena misel, edina misel — in to si ti.“

„Potem me pa ne smeš zapustiti, na vse veke ne!“

„Jaz naj tebe zapustim? . . . Roza, Roza — ali te zopet muči vročenica, nisi pri jasni zavesti! — Polej sem — ali me ne poznaš?“

„Poznam te dobro, Ivan, in sem popolnoma pri zdravi pameti . . . Glej, na svetu ne moreva za vedno ostati skupaj, toda gori v nebesih pač . . . Jaz grem sedaj naprej v nebesa, in če si mi zvest, potem moraš priti za menoj — pa čisto gotovo, Ivan! . . . Hočem tamkaj lepo izbrati prostor za naju oba, in še enkrat rajši te hočem imeti gori v nebesih; a same me ne smeš pustiti, kaj ne, da ne boš, Ivan?“

Ivan se je nasilon z lakti na kolena, zakril z obema rokama obraz ter vzdihoval bolestno.

„Ivan, nadaljevala je žena s slabim in večkrat od kašja pretrganim glasom, „imela sem sinoči čudne sanje. — Sanjalo se mi je, da sem gori v nebesih, in bilo je tako čudovito lepo, da ti ne morem do povečati dovolj. — Naenkrat mi je prihitek rajskelepi angelček v naročju in ta je bil najni sinček, Ivanček. Pritiskala sem ga na srce ter poljubovala; a zazidel se mi je, da pri najini sreči še nekaj pogrešava. Vprašala sem: „Ivanček, kje pa je oče?“ — Angelski sinček se je žalosten ozrl v stran ter dejal: „Očeta ni tukaj“. — „Ja, ali ne pride“, vprašala sem dalje. — „Ne, ne pride nikoli, prav nikoli, ne spada več med naju!“ je rekel sinček ter jel plakati. — Tu sem od neznosne bolesti in žalosti zakričala ter se jokala kakor še nikdar v svojem življenju, ipi od tega sem se prebušila.“

Sedaj so se resnično vdrle vroče, jasne solze iz oči bolne žene, pa tudi mož je bil globokoj ganjen. — Zgrudil se je, kakor uničen, pred posteljo na kolena, zgrabil viharino za roko bolnice, poljuboval jo neprenehoma, pritiskal si jo na oči ter jokal kakor mali otrok.

„Roza, o moja draga Roza“, je tulil na ves glas, „za vedno biti ločen od tebe, tega si niti misliti ne morem! — Jaz hočem tudi na onem svetu biti tvoj — tvoj na vse veke!“

„Tedaj pa moraš z našim Gospodom skleniti mir, narediti prijateljstvo, Ivan, da našu pusti skupaj prebivati v svoji hiši.“

„Da, ljuba Roza, prijateljstvo z našim Gospodom, da te ne izgubim za vekomaj!“

„Danes je Sveti noč“, šuštela je bolnica, „nocoj se bo rodil naš Gospod ter prinesel ljudem mir..., Ivan . . .“

„Da, da, Roza“, pačel jí je v besedo, „še danes hočem iti dol v cerkev ter narediti sporazum z našim Gospodom.“

„Bog ti plačaj, Ivan . . . Sedaj stokrat lažje umrjem . . . Ti si v resnici tako dober, ljubezničiv mož!“

Ta se je naglo vzdignil od tal ter šel vun, poklical staro Boštjančko, ki je stanovala vzdali v tesni čumnati male koče, da bi nekoliko ur pazila na bolnico. Potem se je praznično oblekel in urno stopal dol proti cerkvi svete Marijete. Dolgo, dolgo ga ni bilo nazaj. Bolna žena pa je med tem časom prisrčno molila k Bogu ter ga goreče prosila milosti za svojega obupnega moža. — Končno, ko se je začelo že mraciči, so se začuli njegovi koraki v veži. Ko je vstopil ter se približal postelji bolnice, se ji je zdel popolnoma predragačen. Sicer je še trepetala globoka bol na njegovih ustnicah, toda divji, besni pogled je izginil in neki blagi mir je odseval iz njegovih oči.

„Roza“, je šepetal ter se nagnil k bolnici, „izpovedal sem se in naš Gospod mi je vse odpustil... O, meni je sedaj tako lahko pri srcu, tako lahko, kakor da bi mi bil ves svet odvzet raz njega... sedaj, Roza, bova skupaj na vse večne čase.“

Bolnica mu je zrla z žarnim pogledom v obraz in govorila komaj slišno:

„Odpusti nam naše dolge, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom!“

„Da, ljuba moja Roza, dejal je mož mehko, „ljudem sem jaz tudi vse odpustil — naš Gospod je meni tudi veliko — celo veliko moral odpustiti.“

Se žarnejši so postajali ženini pogledi, a izgovorila ni besedice.

„Roza“, vprašal jo je mož v zajdregi, „si me li razumela? Ali mi pač verjamem?“

„Ivan“, hropela je žena, „verjamem ti, kakor našemu Gospodu! — Nikdar me nisi nalagal — vedno si mi bil odkritosčen... Jaz sem že itak veden, da je vse v redu. Sem spoznala že na tvojem obrazu, na tvojem dihu, da prinašaš seboj našega Gospoda... Tudi drugače sem prepričan... Ivanček, nadin angelček, je bil zapel pri meni, predno si prišel ti domov... Ne v sanjah, ampak v polni istini; telesno sem videla fantička!... V snežnobelem oblačilu je stal tu pred posteljo ter dejal, da je sedaj tudi za očeta pripravljen prostorček v nebesih.“

Mož je plakal, plakal. — Naenkrat pa je zakričal na ves glas:

„Roza, če se prikažejo rajni otroci, tedaj vzaimejo enega izmed starišev seboj! — O Bog! O Bog! — Ti se treseš... Roza, kaj ti je? Kaj pa imaš?“

Zena se je zgrudila vznak — njeno dihanje je postalo redkejše... Nek sladek smehljaj je švignil čez njen obraz — potem kratki, lahek boj s smrjo in žena je izdihnila. —

Skozi razpršene megle so prodrli za trenotek krvavordeči žarki večernega solnca in so metali rožnat sij skozi majhna okanca v začuhlo sobo, kjer je trpinca dokončala svoje trpljenje in odšla vživat večernega miru. — Možu, ki je vzdihajoč klečal poleg svoje rajne, pa se je dozdevalo, da mu doni na uho angelska pesem:

Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji...

Obranek.

(Napisal Januš Golec).

I.

Na Kozjem vrhu, v jarku ob potoku je živel čevljlar, ali po naše, bolj umljivo povedano, Obrankov „šoštar“. Bil je možičelj srednje postave in klepetavega jezika, kakor večinoma vsak njegove stroke, posebno taisti, ki so hodili po hišah, šivat v Štero. Njegova leta so se že tako bolj nagibala jeseni, ko je stopil v našo povest.

Vkljub dvakrat dopolnjeni polnoletnosti še ni vlekel na zakonski jarem, ampak je živel ob strani svoje veliko starejše sestre, kot deviški samec. Obema skupaj so zapustili stariši kajžo in toliko zemlje, da sta se poleg čevljarske obrti lahko pošteno preživelata. Vsakdo ju je blagroval, češ: ta dva sta pametna, noben se noče okleniti v zakonske spone. In res; France še niso nikoli nadlegovala zakonske skušnjave, posebno sedaj ne, ko je že korakala 60. rojstnemu letu nasproti.

Brat Jaka, čevljlar, pa je tako bolj na zunaj in prisiljeno, kar se tiče samstva, držal s sestro; na tihem pa si je mislil: ko bi se le temu staremu krempiju ohladile pete, jaz bi si že poiskal mlado in bolj poskočno! Toda to si je Jaka samo mislil, izraziti pa si ni upal svojih želj v besedah, ker se je bal Franco in nad vse spoštoval prvorjenstvo. Franca pa se je že gibala, kakor povedano, v bolj od tega sveta poslovilnih letih, in jo je med drugimi lepimi čedpostmi dičila tudi bogoslužnost. Če je le utegnila, se je odtrgala zjutraj in poskrbela za dušo.

Bila pa je taisto leto, ki je bilo zadnje za našo Franco, kaj pasje huda zima, vendar vkljub mrazu in snegu je obiskovala pridno svitanice, večinoma vsako jutro. Kdor pa pozna naša remšniška brezna in jarke, on tudi ve, da se človek do dobra spoti, predno dospe do vitežkega sv. Jurija. Tako so se tudi Francine kosti potile vsako jutro, ko je stopala na vkreber, in so se v hladni cerkvi na vlekle preveč vlagje in mraza. Franca je jela pokašljevati in kašljaj je tudi okoli božičnih praznikov položil na bolniško postelj.

Jaka jej je stregel na videz s sočutjem, pa le zopet samo na zunaj, v srcu pa je žezel, da bi se le odkašljala do konca, jaz bi se pa že lahko to zimo oženil. Dal jo je še pravočasno predeti in jej že večkrat podržal mrtvaško svečo; pa sveča za svečo je dogorela do konca, Franca pa se je že vedno premlila in preganjala Jaketovo zakonsko hrepenenje s pokašljevanjem.

Samec Jaka je ugibal, tuhtal in poskušal na sestri vse smrtonosne vraže, pa le ni šlo. Slednjic pa je le vendar pogodil pravo. Spomnil se je materinih naukov, ki so mu večkrat razkladali, da se mora pri bolniku, ki se ga drži duša, uporabiti ne domača, ampak izposojena mrtvaška sveča. Dobil je tudi tako svečo od Prčkove Lone in čakal ugodne prilike, da bi že njo Franci posvetil na drugi svet.

Bilo je ravno v osmini novega leta, ko se je obrnilo Franci zopet na huje. Jaka je prizgal svečo in mislil: sedaj ali pa nikoli. Držal je svečo dolgo, dogorela je že skoro; Franca pa je že vedno vlekla sa po dolgo in gledala v strop. Brata je že minevala potrežljivost; v roko ga je že žgala dogorela sveča;

ojunačil se je in dregnil Franco z besedami: „No, no, Franca, hitro napravi, sveča ni naša!“

In res, Franca, ki je bila štedljiva celo življene, ni hotela delati bratu nepotrebnih stroškov, je ugasnila z dogorelo svečo vred.

Jaka je pokopal rajno z vsemi hribovskimi navadami s sedmino vred, in dospevši domov, je že tuhtal, katero bi si izbral. Na mnogotera samska in vlovska srca je potkal, pa povsod je bil, ali prejesenski, ali prešalobardasti. Misil si je: Pišite me v uh domače farance, se bodete že še kesale.

Obljubil je Štorovemu Tinčetu par novih škornejev, če mu nagovori in priprosi za zakop Petričkovo Jero onstran Radla. Tinče je vestno izpolnil svojo obljubo in čez mesec dni so že gospod župnik metali Obrankovega čevljarja in bajtarco Jerico raz prižnico. Pri oklicu se je marsikatera samica odkašljevala in si mislila: ko bi me bil le še parkrat zaprosil, pa bi ga bila tudi jaz vzela. Toda zvonenje po toči je prepozno; tega prepričanja je bil tudi Obranek, in zanimal je pridno čas zakonske priprave z vinsko kapljico, ne meneč se za pregospiske želje remšniških samic.

Bilo je teden pred poroko, ko je zamakal čevljlar Jaka svoje, še samsko grlo po dokončani službi božji v remšniški gostilni. Proti večeru se ga je bil že tako nalezel, da je začel kruliti pesem: „Kode je bilo, da je remšniškemu sv. Jurju ušel konjič, da sedaj peš kolje lintvarja“.

Med gosti v gostilni so bili tudi domači gospod župnik, ki so se zaupljivo pogovarjali z nekaterimi kmeti. Že večkrat so z ostromi očmi pobližkali po preglasnem pevcu, vendar ta dan je bil čevljlar Obranek nedovzet za osorne poglede. Krulil in bobnal je svojo pesem še vedno dalje. Slednjič je minila tudi gospoda župnika potrežljivost, in na prigovaranje treznih tovarišev so pristopili k čevljarju in mu do dobra dokazali, da ta pesem ni niti za fantalinsko grlo, kaj se le za takšno postarano in povrh ženinovo.

Jaka je naučk dobro razumel in utihnil, le v srcu se je jezil na g. župnika, ki so mu pregnali vso židano voljo, in sklenil je, se nad njimi maščevati. — Prilika se mu je res tudi kmalu ponudila.

Veliki zvon raz zvonik je oznanil „Ave Marija“. Vsi gostje so vstali, se odkrili in spoštljivo molili za gospodom župnikom angeljevo češčenje. Le Jaka ni vstal, da, še celo odkril se ni. Vsi so ga jezno pogledovali, in tupatam je dobil tudi kakšen sunek, češ: naj vsaj vstane in se odkrije, če že moliti ne mara. Toda čevljlar Jaka se ni zmenil niti za opomine v besedi, ne v dejanju, ampak trdovratno vstrajal pri svojem sklepnu. Po dokončani molitvi so gospod zopet pristopili k njemu, vsi so obmolknili, in ga vprašali: zakaj da on edini ni izpolnil krščanske dolžnosti?

Jaka je sedaj vstal, se odkašljal in odrezal, rekoč: „Vejo, častivredni gosp. župnik, pri vsej svoji lahkomiselnosti sem vselej spoštoval četrto božjo zapoved. In moj rajni oče — Bog in sv. Jurij popeljita v raj, če še niso tam — so mi pogosto pravili: „Jaka, Jaka, dobro si zapomni taistega kmeta ali tudi koj Šolarja, ki moli v ostariji večno luč, ni nikoli nič prida. Jaz poslušni Obrankov sin pa si nočem sam jemati očetovega blagoslova in se prostovoljno prištevati med ničvredneže, radi tega pa z vami tudi molil nisem.“

Vsi poslušalci so se nasmehnili dobremu odgovoru, gospod župnik pa so se malo popraskali za ušeši in, ker jim je menda nauk segel v srce, so se počasi izmuzali iz gostilne.

Obranek pa je še dolgo kvantal, pogodil še več modrih in domov grede je obljudil svojemu patronu 5 očenašev, ker ga je tako pametno razsvetil v odločilnem trenočku.

Za dober teden dni je bila poroka, in Jaka je poln veselja popeljal na svoj dom nevesto, oziroma ženo Jerko. Ni prinesla Jera bogve kaj h kajži, pa koza „mufa“ z repom je bila in še nekaj drugih roponij. Jaka je bil skrajna prav zadovoljen, da je zamenjal Franco z Jerko; vendar samo od začetka, dokler ni spoznal, ali občutil njenih čednosti; za Obrankovo seveda slabosti. Kmalu je moral priznati Jaka sam sebi, da je moč ženskega spola v jeziku in da tako gibčnega kakor Jerko, še rajna sestra ni imela. Čevljlar se je večkrat pokesal, da je grešil nad sestro, toda dobro se je zavedal, da bode Jerka njemu svetila z mrtvaško svečo, ne pa on njej. Kakor rajna Franca, bila je tudi Jerka bolj pobožna, in je ráda zahajala v cerkev. Razloček med obema je bil le ta, da rajna ni nikdar priganjala brata ob delavnikih, posebno v mrzlih zimskih jutrih ne k službi božji; poleg Jerke pa je moral Jaka večkrat krevsati k svetnicam. Huje pa kot na ženo, se je jezil Obranek na prijenjeno kratkorepo kozačo mufo.

Kakor v hribih sploh, tako tudi pri nas na Remšniku ni najti zlepa ure po kajžah, ampak pomagamo si mi hribovci pri določitvi časa z raznim, večkrat bolj nego ura zanesljivimi sredstvi, kakor n. pr. s petelinami. Pri Obranku pa tudi petelin ni igral vloge ure, ampak meketača mufa. Vsačko jutro, po leti ob 4., po zimi pa ob 5. uri zjutraj, se je že razlegal glasni mufin me-e-e ko kajži. Že koj prvi budilni klic je vzdramil Jerko, ki je brzo vstala in nato začela tudi mož tako dolgo obdelovati s sunki v rebra, dokler ni zapustil toplega ležišča, se lotil dela, ali pa ž njo krenil v cerkev. Vsi remšniški farani so se čudili, da je dobil Obranek tako ljubezen do hiše božje. Jaka pa je na tihem zaklinjal rogljasto budilko mufo in koval maščevalne načrte. Vsa združilna sredstva je bil na njej že poskusil: ravnal jej je rebra v Jerkini odsotnosti s krepelcem, puščal ji nemirno kri s šilom, pa vse skupaj ni pomagalo nič; kozača je pač meketala vsako jutro kakor nalač.

Kakor v hribih sploh, tako tudi pri nas na Remšniku ni najti zlepa ure po kajžah, ampak pomagamo si mi hribovci pri določitvi časa z raznim, večkrat bolj nego ura zanesljivimi sredstvi, kakor n. pr. s petelinami. Pri Obranku pa tudi petelin ni igral vloge ure, ampak meketača mufa. Vsačko jutro, po leti ob 4., po zimi pa ob 5. uri zjutraj, se je že razlegal glasni mufin me-e-e ko kajži. Že koj prvi budilni klic je vzdramil Jerko, ki je brzo vstala in nato začela tudi mož tako dolgo obdelovati s sunki v rebra, dokler ni zapustil toplega ležišča, se lotil dela, ali pa ž njo krenil v cerkev. Vsi remšniški farani so se čudili, da je dobil Obranek tako ljubezen do hiše božje. Jaka pa je na tihem zaklinjal rogljasto budilko mufo in koval maščevalne načrte. Vsa združilna sredstva je bil na njej že poskusil: ravnal jej je rebra v Jerkini odsotnosti s krepelcem, puščal ji nemirno kri s šilom, pa vse skupaj ni pomagalo nič; kozača je pač meketala vsako jutro kakor nalač.

II.

Pri nas na Remšniku smo bolj dovezni za teli, dandanes preganjano konservativnost in se tudi z vso silo upiramo naprednjaštvu. Zaradi tega tudi ne uporabljam za razsvetljavo ne elektrike, ne plina, še petroleja ne, ampak domači pridelek: borove treske. Toliko se dandanes govori, kako slabo da upliva slaba luč na oči, toda povem ti dragi bralec, da je že marsikateri hribovci izgubili sluh, oči pa imamo vse dobre. Tudi naš Obrankov Jaka je opravljalo svojo obrt pri treskini razsvetljavi. Ko je pa odložil zvezder dreto in šilo, utrnila je skrbna Jerčka tresko in postavila vselej precej visok svečnik ki je bil na vrhu na debelo okovan, z železom, na klop, za peč.

Spaval je tudi naš čevljlar neko pozimsko noč po marljivem delu prav dobro. Še-le proti jutru so mu začele rojiti sanje po glavi, in sanjalo se mu je ravno, da je že zopet držal izposojeno mrtvaško svečo, pa ne Franci, ampak Jerki. Sveča je dogorevala, v roke ga je peklo in povrli ga je še v istem trenotku bolha takoj neusmiljeno ugriznila, da je stresel in brenil z nogo svečnik za pečjo, ki je z vso okovan težo telebni spavajoči Jeri na obraz; od bolhe ugriznjeni roko pa je siromak predalec iztegnil in zadel ob latvico mleka, ki se je z glasnim „črep“ prevrnila po tleh.

Jerko je nepričakovani udarec nekoliko omamil; še-le muškin krik jo je spravil k zavesti, da se je otipala, ukresala ogenj in videla vso nezgodno. Par goril, ki so priletele Jaketu s svečnikom čez hrbet, je pričalo, da je zadelo pravega krvica. Po prestanih udarcih ga je pa ljubezljiva ženka oobsula s celo kopico peklenških in zemeljskih pošasti. A Obranek se je hohotal pod odejo in si mislil: Ko bi ti bil svečnik le še odbil jezik, a — je molčal. Žena, ki je pripisovala udarec ne sanjam in bolhinem piku, ampak hudoji moževi je kuhalo odslej jezo, mu ni privoščila več dobre besede, in za kazen in pokoro je moral klepati ž njo vsako jutro k svitanicom. Obranek pa je zaklinjal te presnete zimske bolhe in budilkomofo, ter tuhtal, kako bi obojno golazen spravil v maščevalni načrt. Po cele dnevi je smolec gruntal in gonil ukane po glavi, pa v nobeno ni mogel spraviti bolh in kozače. Večkrat je kar dreto trgal od jeze in razbijal s kladirom po nedolžnem obuvalu, da je muška skakala kar v jasli.

Približal se je božični tečen, dnevi dela za čevljarje, in Jaketov osvetni načrt še vedno ni bil izdejan.

V četrtek pred svetim dnevom je bilo, ko so Obranka ponoči zopet žrle krvolocene zimske bolhe in ga je muškin klic spravil na noge. Šel je v cerkev in na potu, za kar je bil celo živiljenje Bogu hyaležen, je skoval bojni načrt. Sam sebi se je smejal, da jo je tako dobro pogodil.

Kojo drugo jutro se je javil ženi, ki je še vedno srđosalna nad njim, bolnega, in ni šel ž njo v cerkev. Komaj so udaril Jerko duri po petah, zlezel je tudi čevljlar iz ležišča in začel svetiti po ležišču. Ob svitu luči so preplašene bolhe brž poskakale vsaka na svojo stran. Obranek se je namrdnil in zagodrnjal: „Tri bodo že zadosti“.

Nato se je spustil na lov, njegovi smolnati prsti pa, posebno palec in kazalec, ki pri tem opravil igračo glavno vlogo, sta se izkazala za to gonjo kot polnopoma nerabna. Jaka si ni pomisljal dolgo, ampak je začel lomastiti s pestjo po prvi bolhi in jo tako dolgo mrtvičil po slami, da jo je vso omamljeno prav vlahko zagrabil, vrgel v bezgov štorek, ki ga je bil nalač za to priredil, in jo zaprl. Na enak način je vjel še dve, nato pa je štorek skrbno zadelal in ga skril med čevljarsko orodje.

Celi dan je pridno delal, vzel večkrat štorek v roke, ga potresel in pristavil na uho, da bi se prepričal, če ni katere od teh žlahtnih živalic potolkel do smrti. Vendar bolhe so se v temi kmalu zavezle in s precej glasnim skakajem po štorku označile živiljenje. Smolec se je nasmihal in si mislil: vse se mi je še dozdaj posrečilo, da bi se mi le še jutri, na sveti večer. Obranek je namreč dobro vedel, da ima njegova ženka vkljub bogoslužnosti celo kopo vrat, ali po naše, babjih ver. Med drugimi je bila tudi ta, da je vsako leto med 11. in 12. uro ponoči na sveti večer šla molzt mufo, češ: kolikor mleka da rogača na ta večer, toliko ga bode dajala skozi vsaki dan celega leta.

Napočil je sveti večer. Jerko je začela naprav

se je razlegal glasen ropot po veži. Jerka se je približala kozi z žehtarjem, pa kar ostromela. Mulka je namreč grebla z nogami, skakala vkljub priletnosti v zrak in skušala odtrgati motvoz, ki jo je držal k jaslim. Čevljarki so kar lezli mrvljinci pri tem pogledu, misleč, da je sam ta hudi obsedel kozo; lasje so se jej postavili pokoncu, in živo se je spomnila župnikovega svarila in pridige o vražah. Že jo je hotela tudi sama popihati skozi vežo, pa mufa je odtrgala motvoz in kar naravnost drvila proti Jeri. Prestrašena žena jo je klicala v vseh ljubeznjivih imenih, pa kozača se je zaganjala va-njo vkljub temu. Tu in tam se je pomirila in pogledala sočutno gospodinjo; vendor bolhe so jej začele znova skakati po ušesu in se je tako zagnala v Jero, da jo je prevrnila in ji ne prenehoma tišala glavo in roge v hrket.

Jerka je vpila na pomoč, pa njeni vpitje je spremilala le temna noč in Obranek, ki se je kar valjal od smeja za voglom. Zbrala je še začne moči in z urnostjo 20letnega dekleta je pobegnila v izbo, pa kozača je bila zopet ž noj in jo obdelovala z rogovim. Ukane so tudi Jerki švigale bliskoma po glavi — do blagoslovljene vode ni mogla; torej urno skozi okno na plano, si je mislila.

Pa kakor vse hribovske kajže, imela je tudi Obrankova majhina okna, in Jerka je hotela spraviti svoje obilno telo takoj skozi prvo. Reva je porinila najprej dolge noge skozi, spodnje telo je vleklo z vso težo navzdol, pa okno je bilo — preozko. Jerka je bila s spodnjim telesom zunaj, z gornjim in glavo pa v izbi.

Od bolh preganjana muha se je vzbela z nogami na klop in si neusmiljeno hladila butico ob Jerkino glavo in hrket. Čevljarka je vpila, dokler je bila pri senci, pa veter je odnašal njene klince bogve kam. Sčasoma je utihnilo vpitje in le kozača je še razsajala in premetovala čevljarsko orodje po izbi.

Obranek se je nasmejal za voglom do dobra in spoznavši, da je njegova ropotija v nevarnosti, je skočil v izbo, prikel kozo za glavo in jej odmašil uho. Mulka je še en čas rogoviliha, pa bolhe so jej poskakale ena za drugo iz prostornega uhlja in vsa utrujena se je vlegla. Smolec je potegnil v past vjetro Jerko z okna in jo odložil vso upadlo v postelj.

Še-le bolj proti jutru se je revica zaveldla, zbrala misti in zaupala možu grozno mufino obsedenje. Obranek je pri Jerkini povesti komaj požiral smeh, pa vendor se je kazal poln sočutja in jo zagotavljal, da se je koj po prvih njenih klicih vrnil in jo rešil zlobe z žegnano vodo, ki bi jo bila sicer gotovo razkadiła v solnčni prahu.

Jerka je verjela lažnjivim ustam, kajti strah je bil tako močno stopil v ude, da še na svetu dan ni mogla v cerkev. Takoj po praznikih pa je prodala kozačo remšniškemu krčmarju pod ceno, seveda je zamolčala njeni obsedenosti.

Odslej je bil Obranek rešen nadležne budilke. Jerka pa mu je bila tudi hvaležna za rešitev, nikdar več ga ni priganjala k svitanicam in mu lepo stregla. Čevljar pa je od tedaj tudi rajši hodil v cerkev, se svojemu patronu prično zahvaljeval za pametni načrt in odslej ni nikdar več ubil nobene bolhe.

Povest z jezikovne meje.

(Spisal R. Bend)

I.

Od tam, kjer šumi silni tok naše Drave, do tja, koder teče temnozelena Mura, pritajeno in skrivnostno pevajoč žalostinke naše preteklosti, se razprostirajo prijazne vinske gorice, ponosno in lepo imenovane Slovenske gorice. V selih in vaseh je doma blagostanje in sreča; prijazno ljudstvo biva tod, prijazno in bogabojče. To ljudstvo ljubi najdražjo dedčino svojih pradedov — sveto vero in ljubo materino govorico. Pa so prišli iz temnih gozdov, tam gori iz severa, suhi in krvonosi ljudje, prišli so z denarjem; po kaj so prišli? Kupit slovensko zemljo, podkupit slovensko kri in ugonobit naše ljudstvo . . .

In začeli so učiti novo vero, prav čudno in nerazumljivo. Nakupili so dokaj slovenske posesti, in glej čudo: nemški denar ni prinesel našim ljudem trajne sreče, pahnili jih je v mnogo hujšo reviščino, kakor je bila ona, iz katere so se hoteli izkopati . . .

V eni teh vasi je bivala rodovina Kmetov. Pri Kmetu, ali kakor se je začnji gospodar pisal, pri Burji, je bilo doma blagostanje in sreča. Stari Burja je bil mož stare korenine in stare vere; čital je mnogo, bil je naročnik dobrih knjig in časopisov, v svoji hiši ni trpel ničesar, kar bi količaj žalilo sv. vero ali pa narodnost. V zasebnem in javnem življenju je bil nekako trmast in ni nikdar odgovarjal drugače kakor slovensko, dasi se je deloma že privadol tuji govorici. Materin jezik mu je bil svet in z materinim jezikom, s preleplo slovensko govorico, je prišel skozi vse urade ter je opravil vsa pota pri sodnijali in drugod. Zakaj je dandas toliko ljudi, zlasti mlajših, ki menijo, da brez nemščine ne morejo priti nikamor? Res je: Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš!, ali pri tem ni treba omalovaževati jezikova svojega ljudstva, ki ga mora pri nas vsaka oblast razumeti. Žalost me obide, kadar slišim, kako slovenski kmet, delavec in viničar neusmiljeno lomi svojo nemščino v smeh in zabavo poslušajočih.

Stari Burja pa ni bil poučen še-le po časopisu, da morajo znati pri vseh uradih slovenski; njegova priprosta, kmečka pamet mu je velevala tako. Prazen in puhiel je izgovor, da povsod ne razumejo slovenščine; povsod tam, kjer imajo koristi in dobikek od Slovencev, povsod upoštavajo slovenščino.

Stari Burja je vzgajal svoje otroke v strahu božjem, često jim je govoril o nevarnosti, ki jim preti od strani objestnih tujev, učil jih je previdnega gospodarstva, vcepljal ljubezen do dedne rođne grude in vele čitati dobre knjige in časopise. Ali stari Burja se je staral vedno bolj in bolj. Otroci so jeli odraščati in so bili jako dobiti. Ali, vrag nikoli in nikjer ne miruje, in dobili so v hišo slabe časopise in knjige; starček se seveda ni mogel več toliko brigati za svojo okolico. Ko je spoznal, da ne bo več dolgo gledal božje zemlje, je oddal vse gospodarstvo starejšemu sinu Ivanu. Drugi otroci so izginili drugam. Po preteku enega meseca, baš, ko je ležal stari Burja na smrtni postelji, je došlo pismo, da so odšli v tujino, v Ameriko po — srečo . . . Hudo je bilo sivolasemu starčku ob tej novici, še hujše pa, ko ni videl oh svoji smrtni postelji svojih otrok. Samo Ivan je klečal ob očetovem vzglavju in nekaj dobročutnih sosedov. Starček je kmalu izdihnil in pokopali so ga tik njege blage ženice. Kdo ve, kaj so pokopali s starim Burjo? Kdo ve . . . ?

Ivan je bil sam, čisto sam na svetu, namreč na svojem svetu. Človeku pa ni dobro samemu biti, pravi sveto pismo, in tudi Ivan je to začutil. Poiskal si je pridno dekle za ženo. Ni mu bilo treba dolgo iskati, kajti Kmetovo kmetijo so poznali daleč na okrog. Skraj je šlo gospodarstvo res lepo izpod rok, ali pozneje je jelo iti vse rakovo pot. Ivan, nič več tisti dobrski Ivan, kakoršnega je hotel imeti njegov oče, ta Ivan se je udal pijači, pil je vse brez izjemne, samo, da je — žgal . . . Velika reviščina je zavladala v nekaj tako bogati in ponosni hiši. Žena je rotila svojega moža, naj neha pijačevati zavoljo ugleda, zavoljo drobnih otročičev, naj obdeluje polje, naj seje, da bo imel kaj žeti, naj dela! Ali vse prošnje niso nič pomagale. Ivan Burja je pil in pil, da je zapil plagonama vso gotovino, ki jo je dobil od svojega očeta. In ko je pošel denar, je morala dati žena svojega, sicer bi bila tepena, kar se je odslej večkrat zgodilo. Končno je pa vendor uvidel, da ne bo šlo več tako naprej, odpustil je hlapca, prodal nekaj živine, da bi začel zopet gospodariti, pa ni šlo; brez lastne volje je bil: pijačevanje mu je prešlo v meso in kri . . . Vzel je vrv, da bi se obesil, ali tudi vrv je bila slaba, in Ivan je padael ter si zlomil nogo. Sedaj je bil goden za berača. Moral je seveda v bolnišnico, a se je kmalu vrnil — z leseno nogo. Postrani in brez spoštovanja, ta in oni s pogledom usmiljenja, se je vsak ozrl na nekaj tako krasno kmetijo . . .

Sosed Ivana Burje je bil Franjo Golob, mož, treznega mišljenja, izvrsten gospodar. Golob ni začel z velikim posestvom, ne z denarjem, bil je skoro brez vsega tega, ali danes je bogataš proti nekdanemu veleposestniku Ivanu Burji, nevrednemu nasledniku svojega očeta. Dolgo časa so hrepenele oči objestnih tujev po lepi Golobovi kmetiji. Pogostokrat in z nekako sumljivo dobročrstoščjo so prihajali k njemu fino oblečeni gospodje in ga na vse načine prigovarjali, ga slepili in izrekali spoštovanje ter bogve kaj vse, samo, da bi ga pripravili do prodaje ponosne in lepe kmetije. Pa vse je bilo kakor bob ob steno. Pri Golobu torej niso imeli sreče, pa vendor so še vedno poskušali, kadar je prilika tako nanesla.

Vse drugače je bilo z Burjem; dobro so vedeli ti zviti tuji oceniti njegovo posestvo; računali so pred vsem seveda v prvi vrsti z njegovim pijačtvom. Denar bi dobro del Burji, katerega bi ne bilo težko pridobiti. Tujevi so prišli večkrat k Burji in so ga že omajali. Prav posebno se je trudil pred letom semkaj naseljeni podjetnik Figowetz. Ni nam treba na dolgo in široko omenjati zgodovine tega možakarja, česarime tako lepo slovensko zveni, pač dovolj jasna priča o njegovem pokoljenju. Zadostuje naj le, da je bil mož rojen Slovenec, v mladosti radikalni Slovenec, potem liberal in potem to, kar sedaj . . . Bogove kaj ga je privleklo v prijazne in lepe Slovenske gorice? V hišo gospoda podjetnika Figowitza je prihajal večkrat iz mesta majhen, krvonosi rudečebračec, s katerim sta imela skrivnostne pogovore.

Nocoj je sveta noč. Božanstveni mir vlada krog nad jaslicami, nač božičnimi drevesci. Okrog hiš ho in krog, vse stvarstvo se zdi človeku, kakor da bi vedelo, kakšen spomin obhaja danes človeštvo. Nad vasjo plava tih, božanski mir, po hišah je veselje dijo gospodarji, blagoslavljanje s kašilom in molitvijo vse svoje imetje. Povsod se račujejo vaščani, le pri Burji je žalost, ni božičnega miru, ni svetonočnega veselja! In to prvič, kar obstoji ta kmetija, in morda začnji! Bogve, kaj bi porekel stari Burja, ko bi prišel pogledat Ivanovo gospodarstvo? Zjokal bi se starec, bogme, bridko zjokal nad nesrečnim sinom Ivanom. V hiši plače in ihti mlaða žena in dvoje otrok, gospodarja Ivana Burje pa, kakor običajno, tudi noči ni doma: v gostilni je in piye.

V veži Ivanove hiše je nekaj zaropatalo, vstopil je hlapec gospoda podjetnika in vprašal po gospodarju, češ, da ga gospod vabi, naj pride. Žena po veči hlapcu ihite, da je v gostilni in da mu že sporoti željo gospoda podjetnika, kakor hitro se vrne. Kmalu je prišpel Ivan z leseno nogo domov in pričel po staru navadi razgrajati, ali žena njegova, dobra in potrežljiva ženska, vajena svojega pijačega bremena, ga je takoj poslala za selom. Šel je dokaj rađ: v svojem razpoloženju je bil tega povabilo zelo vesel in je brzih korakov kmalu dosegel hišo g. Figowetz, kjer je bil prijazno sprejet. Napol pijačega Ivana Burjo je obsenčil žarek hipne radosti in sladke slutnje. Nič mu ne bi za praznike bolj dobro došlo, kakor denar. V sobi, kamor je peljal podjetnika Burja, je bil že sosed Golob, ki se je pa silno žalostno držal: vendor pa je prisotnost Golobova Ivana dokaj upogumila. Ob vinu, prigrizku in domači govorici se je razvnel po-

govor o raznovrstnih rečeh. Prišli so tudi do posestev; z Golobom je podjetnik o tem že preje govoril, kakor da hoče kupiti za-se, da je dober Slovenec, da bo vedno skrbel za to, da se slovenska posest zlasti na naročni meji ne bo zmanjšala. Vendar Golob, mož trdne volje, ki je kot mlađenček rad vžival lepe nauke in se zelo zanimal za živiljensko gibanje slovenskega ljudstva širom naše domovine, mož, ki se je tekmo let utrdil v svojih nazorih, ki jih je v mladosti kot čebelica marljivo srkal in dobrih knjig in časopisov, ta mož je takoj doznan, da imajo prevzetni tujevi nač nad njegovo lepo kmetijo silne skomine. Ravno iz tega zaključka mu je postal jasno, kam meri podjetnikova precej sumljiva prijaznost in gostoljubnost. Vseh teh občutkov pa ni imel Ivan niti od daleč. Mar mu je bila narodnost in vera! Če so bile volitve, je potegnil z onimi, ki jim gleda „Izdajnik“ iz žepov; če je bil pretep, je bil on med prvimi.

Gospod Figowetz je to dobro vedel in v svesti si, da ima opraviti s človekom, ki predstavlja del o-ne ljudske vrste, ki tvori nemški živelj ob meji, se skoro ni hotel z njim veliko pogajati. Ko se je pa spomnil na sloves nekdaj tako naročne hiše Kmetov, se je začel takoj pogajati, vendar pa se mu ni bilo treba bogvje kako truditi. Glavno pri vsem je bilo naliwanje, in tega tudi gospod podjetnik ni prezrl. Med pogovorom je splošno omenjal položaj slabega časa, merit na razmere v Burjevi družini, češ, da je to edino znak slabih časov, in da pridejo še hujši časi, da tudi njemu, bogatašu po rojstvu, ne gre tako, kakor bi moral do iti, da se temu da lahko pomagati, da mu pomaga on iz usmiljenja zato, ker je dober slovenski kmet in mu odkupi celo posestvo, in sicer za ceno, ki je za sejanje čase jako velika. Burja pa lahko kupi drugo, kje bližu mesta . . . Izpočetka je Burja skrbno molčal, skoraj vidno gijnen nad podjetnikovo dobročrstoščjo; začel je pogledovati soseda Goloba, ki pa je jako žalostno gledal in zrl srpo pred-se, ker je zaslutil nekaj silno, silno žalostnega . . .

Po kratkem presledku je zakričal Ivan Burja, da se je sosed kar stresel:

„Velja, devet tisoč, tristo goldinarjev!“ in kar v dušku zvrnil kupico, ki je stala polna pred njim, nato pa je segel z okorno roko po tolstih roki podjetnika.

Le-ta jo je odmaknil in v viđnem veselju nad sicer pričakovanim uspehom nalil kupico do vrha in dejal:

„Malo pa boste že popustili, saj ni toliko vredno!“

Ta ugovor se je Burji Ivanu, ki je bil že precej natrkan, silno dopadel, češ, tako velik gospod se pogaja za njegovo posestvo, da ne očneha z lepa. Vendar je ostalo pri dogovorjeni ceni. Udarila sta. Sosed Golob je vstal, se poslovil od smehljajočega podjetnika ter si knil skozi zobe, seveda sam za-se:

„Judeževa kupčija! Sramotna cena!“ in hotel oditi.

Podjetnik pa ga je ustavil in dejal:

„Ostanite vendor, saj Vas tako velikokrat ni k nam!“

„Moram iti“, odreže se Golob in pristavi: „Oprostite, danes je sveti večer, moram k domačim!“ In Golob je odšel.

Figowetz je stopil nato za hip v drugo sobo in prinesel seboj neko listino; bila je že pripravljena kupna pogodba, samo zneska še ni bilo vpostavljenega, kar se je pa hitro zgodilo. Vprašal je prav prijazno nesrečnega Ivana Burja, če želi, da mu kupno pogodbo prebere, ali Ivan je to zavrnil, meneč, da ima zaupanje v poštenega gospoda, ki ga gotovo ne ogorčuje, ker je tako dobročrten in usmiljen. Podjetnik Figowetz, ne ravno vajen takega laskanja, je brž izvlekel listnico in začel steti.

„Toliko je pa dolga, to bomo odtegnili, kaj-no gospod sosed?“

„Seveda, seveda!“ je hitel odgovarjati do nosu zadolženi Burja; srce mu je trepetalo veselja, ko je gledal denarje . . . Kdo je povzročitelj tega veselja? Kdo? Rušilec sreče, rušilec veselja, morilec rodov — peklenki alkohol!

Sramotna kupčija je sklenjena! Zemlja, prepona z znojeni Ivanovih pradedov in njegovega vernečega in dobrega očeta, pa prôdana podjetniku-odpađniku, onemu krivonosemu rudečebračcu . . . Zapravljivec, ki si pravzaprav ni sam kri svoje nesreče kot pijačec; človek, vrden pomilovanja, žrtev prokletega šnopsa, ki je že toliko in toliko ljudi ugonobil! Ta človek, prej potomec bogatih Kmetov, sedaj berač brez doma! Kupnina je bila seveda mala, če se pomicli na dolgove, ki jih tudi ni bilo premalo.

Ivan Burja je šel v viđnem zadovoljstvu od gospoda Figovca. Med potjo je nesrečni Burja krenil v razsvetljeno gostilno in naročil štefan vina, katerega pa ni izpil, ampak nesel domov, da tudi družina okusi „sladke“ občutke sramotne kupčije. Doma je postavil vino na mizo, a ni našel v izbi nikogar. — Opotekajo se z leseno nogo in nerazumno goðnjajanje, je zaloputnil vrata in odšel proti svoji gostilni . . .

Ljudje so se ravno napravljali k polnočniti ter so z baklavami in svetilkami hodiči okrog. Marsikdo se je s sosedom spogledal, ko je videl šepavega Ivana klovratiti po zasneženi cesti . . . Ali je slutil kdo, da je Ivan prodal to noč dom svojih očetov, zemljo, roditvino in lepo, katero je oče tako skrbno obdeloval? Ali je slutil kdo, da je postal Ivan nocoj berač, brez strehie on in njegova družina? Nihče tega ni slutil, in vendor je bilo tako.

V daljavi so zazvonili zvonovi v spomin onega velikega večera, ko se je rodil Rešenik vsega človeštva. — — — — —

„Gori, gori!“ začulo se je naenkrat po vasi. Obupen je bil ta krik in grozen, bil je krik otrok in vračajočih se od polnočnice. V daljavi je nekaj gorelo, bilo je podobno hiši, v kolikor se je moglo videti: kakor silna plamenica, ki ožarja blaženo nebo v divnem, čarobnem svitu. Zares, ni je krasnejše slike, nego je požar v jasni ali megleni zimski noči, in tudi je ni strašnejše slike... Otroci so vpili in jokali, živina je tulila, da je človeku stresalo mozeg. V hiši je jokala bolna žena in stiskala drobno dete k sebi. Gasilci so hitro rešili živino in kar se je dalo rešiti iz hleva, ki je bil ves v plamenih. Tramovje je pokalo, plameni so prasketali, ljudi pa se je polastil grozovit strah; izpod strehe in hleva pa se je čulo nečloveško tuljenje, a vendar živega bitja... Zdajci je priletelo na zemljo nekaj cunjastega, kakor klada; bil je Ivan, pijan do smrti, obleka mu je bila vsa osmojena, roke in noge vsled pada polomljene. Tulil in vekal je neusmiljeno, kakor živina, končno pa izdihil, premetavaje se semtertja v smrtnih bolečinah. Okrog mrtvega trupla se je širil smrad osmojene kože in oblike, pomešan s smradom žganice... Iz žepa mu je štrele ostanek predbožične številke „Izdajnika“, v žepu so pa našli pipi, polno tobaka, ki se je še kadila in ki je gotovo vnela požar, ko je legel pijan v seno; poleg pipe pa so bile črepinje ubiti steklenc za žganje...

Ogenj so gasilci kmalu pogasili, ker je bila mirna noč, in je zgorel samo hlev. Ivana so preobleki in pripravili za pokop. Poč umazano srajco so našli usnjato mošnjo z nekaj denarja: bil je namreč ostanek kupnine, kolikor je namreč ni zapil; to je dobila mlada vdova, ki je brez doma z dvema otrokom še pred pogrebom izginila neznano kam...

In kdo je zakrivil vso Ivanovo nesrečo? Ne vprašajmo!

Roka pravice.

(Napisal Januš Golec).

Huda zima je bila leta 1906. Visok sneg je zapadel po hribih in veter ga je kopičil na zametil po več metrov visoko. Burja je tulila svojo zimsko pesem, da je ob njenem zvoku kar drevje ječalo in se je klanjalo do tal. Mraz je bil oster; človeku je kar sapo zapiral, in kačar je veter zavrtel sneg v klobarjih ter ga pognal potniku v obraz, bil je ta poljub mrzel in neprijeten, kakor da bi rezal kožo z obrazu.

Snežena odeja je prav na debelo pokrivala valoviti Remšnik, se čarobno blesketala ob vzhajajočem solncu in jemala pogled; ko so se odpalnili duri Vraberjevega mlina v Kapelski grabi. Na pragu se je prikazala Suškova Tina s sekiro v roki. Bila je ženska srednje, lepe rasti; obraz jej je bil vkljub suholjavosti mil in blag, le globoko udrte, sočutno gledajoče oči so pričale, da Tine ni vodil v življenu angel veselja, ampak, da sta ji bolest in skrb začratali v mladi obraz neizbrisljivo znamenje. Puh sopara, je pozdravil Tina, odpalnivo duri; podržala je roko na čelu, pogledala bisernobelno sneženo ravan in globoko vzidhnila. Pristopila je k mlinskemu kolesu in jela s sekiro odtrkavati in odsekavati led, ki je oviral tek kolesa. Opravljala je med tem delom jutranjo molitev in si večkrat obrisala rosne oči. Dolgo je mučila kolo, zdaj s topimi, zdaj z ostrimi udarci sekire, predno je potegnila vodni žleb na njega. V kolesnih lopatah je glasno zašumelo, kolo se je obrnilo in začelo nekako jezno in v dolgih curkih metati proč od sebe vodo, ki ga je neprehomoma dramila iz nočnega počitka.

Tina se je vrnila nazaj v bajto in skrbno zapahnila duri. Vsa drgetajoča si je drgnila roke, ko je učaril na ulio bolestni opomin moža Marka:

„Tina, ne slišiš, da se vrti kamen prazen okrog; oli, saj pravim, ko bi jaz mogel, bi bilo vse drugače!“

Tina ni zagovarjala svojega pogreška, ampak ga hitro popravila in vsula na kamen merico žita. Počasi je vsipavala žito in molče gledala, kako je požiral kamen zrno za zrnom. Dolgo bi se bila mendaše zabavala s tem igračkanjem, da je ni zmotil klic otrok iz drugega kota:

„Mama, lačen; mene pa zebe“, je stokala kislega obraza mala Tinica.

Mati je pristopila k ognjišču, netila ogenj, in neprestano jej je ponavljalo mali Markec svoj „lačen“; in Tinica pa svoj „zebe me!“ Tina je zbolela ta otročja tožba, in ko se je sklonila, da bi vjela na roko dekletce, dej je zarosila solza v očesu, in zavijaje otočje noge v predpasnik, je tolažila s tresočim glasom sinčka: „Le tiho bodi Markec, saj bodeš kmalu dobil.“

Tinica se je z vso močjo otročje ljubezni oklenila matere, Markec pa se je z eno roko oprijel krila, drugo pa držal nad plamenom.

Zumaj je veter glasno tulil in pognal celi curek vode s kolesa na okno, ki se je takoj zleženila. Tina se je stresla pri glasu burje in sama pri sebi vzkliknila: „Že zopet bode snežilo; moj Bog, kaj budem jedli, otroci?“

Pa veter je zopet potihnil in mati, držeča še vedno otroka v naročju, se je zagrebla globoko v misli svoje usode. Večkrat si je obrisala solzo, popravljaje ogenj.

Kako bi pa tudi ne? Saj je bil njen mož Marko že leto dni priklenjen na bolniško postelj in vsaki dan se je mogel oglasiti v bajti angel smrti. Vsega je že tudi primanjkovalo v dolgi zimi. Po zimi uboga žena ni mogla nič zasluziti, še prosiči ne, ker je zeklepil in zagrinjal sneg duri usmiljenih hiš. Vsa ta grozna usoda se je gibala Tini pred očmi; vsa je

vstrepetala, ki se je oglasil v sosednji izbi glas bolnega moža, ki je predramil ženo:

„Hitro pojdi Markec in pobrati ata, kaj bi radi“, je pristavila Tina in odtrgal sinka od krila. — Urno je stekel Markec po mrzlih tleh k očetu, splezal na posteljo in ga začel z otroško radovednostjo izpravljati: „Kje Vas pa boli, ate, kaj bi pa radi?“

Srepo je gledal oče sinka, ga gladil s koščenimi rokami in ponavljal: „Nič, Markec, nič; si pa li tudi že molil danes?“

Sinko je odkimoval s koprasto glavico in držeč očeta za roko, ga je zagotavljal, da bosta že s Tinico opravila jutranjo molitev po zajutrku. — Oče je preložil svoje bolno telo in bolestno zaječal.

Zunaj pa je v istem trenotku nekdo glasno potkal na duri. Tina je radošno prisločila k zapahu, češ, kaka usmiljena duša je. Pa vsa se je stresla groze, da bi ji bil kmalu skoro otrok padel iz naročja, ko je v usmiljeni duši spoznala kruti obraz posestnika mlina, Vraberjevega Valenta. Prišlo je pri odprtih durih pohlikal z očmi po bajti, nato pa zarenatačil: „Kaj zlodja se zaklepaš po dnevnu? Gotovo radi tega, da lahko bolj brez skrbi spite in lenuharite!“

Tino so zgodile te krivične besede, in že je imela na jeziku piker odgovor, pa ga je požrla, ker je Vraber v drugič nabral čelo in zaropotal: „Kaj pa stari, se še vedno zležava? Kdo bode pa trpel toliko lenobe pod lastno streho? Že več kot leto dni nisem prejel niti beliča najemnine od vaju; delati pa tudi rajši hodita po vseh drugih kajžah, samo k meni vaju ni nikoli.“

Tina je proseč dvignila roke in razkačenega gospočarja zagotavljala, da bode že vse poravnala, samo to zimo naj še potrpi. Vendar Vraber, nedostopen za prošnje in tuje gorje, je tolkel z nogo ob tla in ponavljal: „Stran lenobe, proč izpod moje strehe; jaz imam že drugega, ki ne bode samo ležal, ampak tudi delal!“

Mala Tinica se je ustrašila tega groznega glasu, se ovila materi okrog pasa in glasno zajokala. Materi pa so kapljale solza za solzo; še enkrat je povzdrignila proseče oči v Vraberja in ihvela: „Vsaj sedaj čez praznike naju še pusti v bajti, potem se budeva pa izselila.“

„Kar sem rek, sem rek“, je zatrjeval Valent, „Ravno sedaj pred prazniki rabim pridnega delavca, in vidva sta zanič. Le glejta, da se spravita do srede, tedaj pride drugi.“

Po teh besedah je odšel trdih korakov in pustil še duri na stežaj odprte.

V mlinu je zayladel — molk. Le tu pa tam ga je pretrgalo glasno ihtenje žene in vprašanje Markeca: „Mama, kaj pa bi radi Vraberjev stric, da so bili tako hudi?“

Ni dobil sinko odgovora, ampak mati ga je prisnila k sebi in jokaje ponavljala: „Sirodice uboge!“

Bolani Marko je ponehal s stokanjem, koščeni obraz se mu je nagubančil na čelu, in s povzdrignjeno pestjo je vzdihnil: „Moj Bog, vrni mi zdravje, da se maščujem.“

Nastala je zopet tišina, le enakomerno tiktakanje ure je bilo slišati. Marku se je omilil obraz; roko je položil mirno na odoje in vzkliknil: „Moj Bog, odpusti, za nekaj grešnega sem te prosil.“ — Pristavil je še bolnik temu vzdihljaju pobožno molitev v odpuščanje in potolažen zaklical: „Tina, nič ne pomaga jokati. Dedeč naju bode vkljub solzam pognal v sneg. Pojd k ovčarju, hodila sva skupaj v šolo in poprosi ga, naj naju sprejme vsaj čez zimo pod streho.“

Zena je brez odgovora ubogala možev nasvet in se podala na pot navkreber, k sosedu ovčarju. Hodiča je dolgo, kajti pot je bila težavna in Tina je dosegla vsa utrujenja na vrhi. Stoeč pred sosedovo hišo, ponovila je še enkrat v duhu prošnjo, s katerih se je hotela obrniti do prijatelja. Pri vstopu v izbo pa ji je zastala beseda in glasno ihteč je prisledila za peč.

Gospodinjo Ovčarko je ganil pogled na ubogo ženo in misleč, da jej je umrl mož, jo je začela tolaziti: „Kaj se bodeš toliko žalostila, saj si že veliko poprej vedela, da bože moral kmalu priti. Sama se bodeš še ložje prezivela.“

Tino so pretresle te besede, na katerih izpolniti še nikdar se misliti ni upala, in odgovorila: „Pan on umrl, le Vraber naju je izpodil iz bajte.“

Ovčarka je vsa razkačena nad tako krutostjo vsula celo točo psovka na Vraberja, in na dolgo in široko razkladala Tini, kako je tudi njihovo hišo pregaenal.

Dolgo je trpel, predno je prisla Tinica zopet do besede in izrekla svojo prošnjo. Gospodinja ni niti odgovorila, ampak odhitela je pri durih povprašat moža, kaj bi? Ovčar je kimal sem in tja, zmigoval z ramami in končno dostavil: „Eh, naj le prideš kajtutri, se božemo že nekoliko stisnili.“

Vsa vesela je sporocila Ovčarka. Tini možev pritrdbitev. S solzami v očeh se je zahvaljevala mlinarica usmiljena ženi, in že je hotela odhiteti, ko se je ustavila in še enkrat proseče vprašala: „Kaj pa, če Marko ne bo mogel iti?“

„Ej, saj res“, je ponavljala Ovčarka, „bode pa prišel naš z garami in pripeljal njega in vse, kar imata, k nam.“

Tina je na novo ponovila zahvalo in nekako prerojena na duši, se je spustila v jarek, zahvaljujoč Bogu, da so še vendar tudi usmiljena srca na svetu.

Marko je bil vzradoščen od te novice in isti večer se je razlegal rožni venec tople zahvale po bajti in hotel proti nebeškim višavam.

Drugo jutro je priškrial ovčar sam z garami. Marko se je skušal postaviti na noge, pa ni šlo, omahnil je. Solza sočutja se je utrnila Ovčarju pri

tem pogledu in skupno s Tino sta zavila bolnika v edejo in ga prenesla na s slamo postlane gare. Prtljaga pa je še počakala do drugega dne v mlinu.

In šli so navkreber; mož, ležeč na garah, zavozom pa žena, držeč lletnegata ročka na rokah, drugega pa držeč za roko. Gare so civilne po zmrznjenih tleh in Marko je čutil, da mu pojego mrtvaško pesem. Žena je pritiskala Tinico k sebi, Markec pa je stopical po snegu ob materini roki in v enomer ponavljal: „Kako me zebe!“

Nobeden ni odgovoril, ampak molče so se pomikali navzgor. Marko je v duhu prosil Boga: da bi vsaj enkrat še obhajal sveto noč v krogu svojih dragih; žena pa je prešla v misli celo življenje in prisla do zaključka: da še ni obhajala nikoli tako žalostnih praznikov, nego jih bole letos. Gare so ponavljale svojo pesem in hreščale po zmrznjenem snegu, dokler niso prišle do ovinka.

„Vaha“, je zaklical Ovčar in ustavil voz. Pristopil je h garam in hotel popraviti Marku odejo; pa ves se je stresel, ko se ga je dotaknil. Pogledala je moža tudi Tina; srce se je skrčilo, glas je zastal, zgrudila se je na kolena pred vozom in glasno zaplakala. Markec je hotel k očetu na voz, pa ni mogel, začel je tudi jokati z materjo. Pretresljiv prizor človeškega gorja ob vozu, na katerem je ležal mrtev oče treh sirot, je trajal — dolgo... Le angel pravice je zaplavil na nebuh in zapisoval solze zatiranih srotov na Vraberjev račun.

S težavo je odtrgal ovčar jokajočo ženo in otroka od mrtvaškega voza in jih popeljal v zakurjeno sobo, kjer se je Tina onesvestila.

Zalostne božične praznike je obhajala Suškova družina na taisto leto — pri tujih ljudeh. Ravno v soboto pred svetim dnevom so polagali Marka v zmrzli grob. Žena ni stopala za spredodom, ker je ležal pri Ovčarju v hudi vročnici. Le Markec, kot najstarejši sin, je korak z bornim križem pred nepobarvanom krstom, za katero je molil rožni venec Ovčar, držeč malo Tinico na rokah. Vsem gledalcem se je milo storilo pri pogledu na pogreb siromaška in vsak je stiskal pest, češ: roka pravice bode tudi tega oderuha enkrat zagrabila!

Marka so položili v hladni grob in vse ljudstvo, ki je čakalo sv. opravila, se je zbral ob odprtem grobu. Gospod župnik so izpregovorili par primernih besed, pri katerih se je zrosilo oko vsakega; in te solze sočutja, ki so kapljale na blagoslovljeno zemljo miru, klicale so prokletstvo Vraberjevi hiši.

Tina je kmalu ozdravila in ostala pri Ovčarju. Vraberja pa se je od tistega časa ogibal vsakdo. Toda on se ni veliko zmenil za to, ampak po starem je trgoval in odiral ljudi. Vse mu je šlo na videz po sreči. Imel je veliko posestvo in edinega sina, ki naj bi postal največji posestnik na Remšniku. Le nekaj je Vraberje jeziklo, namreč: že precej zastrela in podrapana hiša. Rad bi si bil postavil novo, pa zelo se mu je škoda denarja. Ugibal je dolgo, kaj bi storil, in slednjic tudi uganil. Bil je visoko zavarovan in neko noč je sam zapalil hišo. Visoki plamen, ki je oznanil njegovo hudo delstvo, je tudi Vraberje tako presenil, da je pozabil pravočasno vzbudit spečo ženo in sina. Se le tedaj, ko je bil že celihram v plamenu, se je prebudila žena in vzbudila tudi spečega 12 letnega sina. Urno je planila, držeč otroka za roko, skozi vežo in preskočila že goreči prag, sinu pa, ki je v polspanju bol počasi stopal, padel mu je goreč tram ravno na glavo in ga smrtno zadel. Mati, videč, da je sin zaostal, je skočila nazaj v vežo, pa bilo je prepozno. Zagledala je sicer sina, pa mrtvega, in še njo je pokopal zrušena ognjena streha. Nikdo ni utegnil gasit, hiša je zgorela do tal.

Vraber je tullil kot lev okrog pogorišča, pa ne vsled izgube hiše, ampak zavoljo sina, radi katerega je postal — požigalec. Javil se je sam sodišču.

V ječi se mu je omračil um in kot norec se je povrnih v rojstni kraj. — Tudi njega smo zagrebljaniško leto in ga izročili v nepobarvan krsti materi zemlji kakor Marka, samou, da ni bilo niti enega očesa, ki bi bilo potočilo solze žalosti za njim. Marsikatero oko je pač pogledalo za njim v grob, pa jezik je ponavljal: „Bog je pravičen; kaznovala ga je roka pravice.“

Ne tožarite se! Slovensko ljudstvo ima lepe vrljine, kakor: vernost, značajnost, razumnošt in delavnost. Ne da se pa tajiti, da ima naše ljudstvo tudi napake, ki so mu v veliko gmočno in duševno kvar. Ena takih napak je nagnjenje do praviljanja. Večina pravil izvira iz napuha in svoje glavnosti. Zaradi malega vzroka začno večkrat pravide ne le moški, ampak tudi ženske, sosedi in sosedke. Ker nihče počne odnehati, pravila včasih dolgo traja in veliko stane. O, koliko je med tem prepira, sovrašča, kletvine, in nazadnje pridejo pravdini stroški! Večkrat je zadela, za kar se ljudje pravijo, desetkrat manj vredna, kakor stane pravida. Sodniki včasih pač poizkušajo prepirljivce poravnati in semtertja naloži obema strankama, da morata trpeti vsaka svoje stroške. Primeri se tudi, da mora kdo trpeti obojno stroške sam, dasiranovo je za trdno pričakoval, da bode v pravdi zmagal. Naše ljudstvo mora rediti celo vrsto advokatov, ki spravijo vsako leto več stotisoč kron v svoje žepi. Ljudst